

Onderzoek duurzame energie

Resultaten onderzoek 2020

In opdracht van de gemeente Houten

Projectnummer 21369

Juli 2020

TOTTA

*Totta Research
Joan Muyskenweg 39
1114 AN Amsterdam*

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Achtergrond.....	3
Samenvatting	4
1. Organisaties.....	7
2. Duurzame energie in de regio.....	8
3. Zonnevelden in Houten.....	13
4. Tips en adviezen aan de gemeente.....	22
5. Verschillen tussen doelgroepen.....	24
Bijlage 1 – Processtatistieken	32
Bijlage 2 – Respondentenprofiel	33
Bijlage 3 – Vragenlijst.....	36

Achtergrond

Aanleiding onderzoek

De gemeente Houten heeft de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Want in 2040 moeten inwoners ook nog prettig kunnen wonen, werken en recreëren in Houten. Daarvoor is het nodig om onder andere zelf energie duurzaam op te wekken. Dat betekent een verandering voor iedereen.

2040 lijkt misschien ver weg, maar om bovenstaande ambitie te halen, moeten we nu al aan de slag. En Houten staat daarin niet alleen. Heel Nederland werkt aan het terugdringen van en voorbereiden op klimaatverandering. Afspraken daarover zijn vastgelegd in het nationale Klimaatakkoord. Daarin is ook afgesproken dat regio's zelf plannen maken voor extra windmolens en zonnevelden in 2030. Onder zonnevelden worden grote opstellingen verstaan met zonnepanelen (groter dan 1 hectare). Het plan met de ideeën voor zonnevelden en windmolens heet een Regionale Energie Strategie (RES). In de regio Utrecht wordt de RES door 16 gemeenten (waaronder Houten), de provincie en vier waterschappen gemaakt.

Maar op welke plekken in Houten en in de regio gaan we meer duurzame energie opwekken? Waar passen windmolens het beste en waar zonnevelden? In Houten is al een beleid voor zonnevelden. Dat wordt nu vernieuwd. Waar moet een zonneveld aan voldoen? Hoe kunnen Houtenaren profiteren van de opbrengst van een zonneveld? Hoe willen inwoners betrokken worden bij een plan voor een zonneveld in hun buurt? Om antwoord te krijgen op deze en andere vragen heeft de gemeente Houten een onderzoek gehouden onder de deelnemers aan het Burgerpanel. De resultaten van dit onderzoek zal de gemeente gebruiken bij het maken van de RES en het nieuwe beleid voor zonnevelden. Deze enquête is voor de gemeente een start om op te halen wat Houtenaren belangrijk vinden bij deze grote keuzes voor de toekomst.

Methode van onderzoek

Voor het onderzoek zijn alle 1.438 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. In de periode van 11 tot en met 29 juni 2020 hebben in totaal 695 panelleden deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent een respons van 48%.

De resultaten zijn vervolgens gewogen naar leeftijd, wijk en geslacht, zodat deze representatief zijn voor de gehele Houtense bevolking. In de bijlage is een respondentenprofiel opgenomen.

Samenvatting

Niet alle inwoners zijn het eens met de keuze voor meer windmolens en zonnevelden

In de gemeente Houten en de regio worden in de toekomst meer windmolens en zonnevelden geplaatst. Dit besluit is in een eerder stadium al genomen. Dit onderzoek richt zich vooral op de vraag waar en op welke manier deze het best gerealiseerd kunnen worden.

Hoewel in het onderzoek niet expliciet is gevraagd hoe Houtenaren tegenover dit besluit staan, blijkt uit gegeven toelichtingen bij vragen uit de vragenlijst dat lang niet alle inwoners zich kunnen vinden in deze keuze. Een deel van de inwoners is tegen de komst van windmolens en / of zonnevelden, omdat zij dit als aantasting van het landschap ervaren en/ of omdat zij twijfelen of dit de meest efficiënte manier is om duurzame energie op te wekken. Andere inwoners zijn niet principieel tegen windmolens en/of zonnevelden, maar vinden het wenselijk om breder te kijken en ook alternatieven zoals aardwarmte of waterstof te overwegen.

Voorkeur voor zonnevelden/windmolens op afstand van eigen woning en niet in recreatiegebieden

Een kleine meerderheid van de inwoners ziet nieuwe windmolens en zonnevelden het liefst geconcentreerd op een paar plaatsen in de regio, die hier het meest geschikt voor zijn. Eén op de vijf inwoners vindt juist dat elke gemeente binnen de regio zelf een deel voor zijn eigen rekening moet nemen. De rest spreekt geen voorkeur uit.

Bij deze keuze speelt waarschijnlijk mee dat veel inwoners de windmolens en zonnevelden liever niet zien nabij plekken waar zij wonen en recreëren. Voor zowel windmolens als zonnevelden geldt dat inwoners locaties langs snelwegen, spoor, kanaal of op industrieterreinen het meest geschikt vinden. Locaties nabij woongebieden, in bos of langs rivieren worden minder geschikt geacht. Het maakt wel uit waar in Houten mensen wonen. Bewoners van het buitengebied vinden verkeersknooppunten vaker een geschikte locatie, terwijl zij agrarisch grasland, plekken langs provinciale wegen of langs de Lek of het Amsterdam-Rijn kanaal minder geschikte locaties vinden. Houtenaren uit Noord-West noemen het Amsterdam-Rijnkanaal juist vaker wel als geschikte locatie. Inwoners van Zuid-Oost en Zuid-West vinden locaties langs de rondweg minder geschikt dan andere inwoners.

Wanneer Houtenaren zelf zouden mogen kiezen welke van de twee energiebronnen bij hen in de buurt gebouwd zou worden, kiezen zij iets vaker voor een zonneveld (van 7,5 hectare) dan voor een windmolen (van 150 meter).

Veel draagvlak voor verplichte zonnepanelen op nieuwe daken, minder voor bestaande daken

Zonne-energie kan ook gerealiseerd worden op daken. Driekwart van de Houtenaren is er voorstander van dat bij nieuwbouw en transformatie in Houten daken verplicht volgelegd worden met zonnepanelen. Voor verplichte zonnepanelen op bestaande daken is minder draagvlak. Bijna de helft van de Houtenaren is het er mee eens dat zonnepanelen eerst op geschikte daken moeten komen en dan pas in een veld, ook als dat betekent dat eigenaren van een woning of pand verplicht zonnepanelen op hun dak moeten leggen. Eén op de drie inwoners (36%) is het hier echter niet mee eens.

Voorstanders van een verplichting voor zonnepanelen op bestaande daken vinden zonnevelden ontsierend voor het landschap en menen dat er nog voldoende mogelijkheden op daken zijn die beter eerst benut kunnen worden. Daarbij gaan ze er vaak van uit dat dit wel gepaard gaat met subsidies.

Tegenstanders hebben voornamelijk moeite met de verplichting, zij denken dat dit in strijd is met het eigendomsrecht en verwachten dat stimuleren veel beter werkt dan verplichten. Zij vinden dat eigenaren zelf een afweging moeten kunnen maken of zij wel of geen zonnepanelen op hun dak willen.

Een kleinere groep inwoners verkiest een zonneveld boven zonnepanelen op daken of vindt dat het geen kwestie is van kiezen, maar dat beide opties volop benut moeten worden.

Veel behoefte om betrokken te worden bij plannen voor nieuwe zonnevelden in de buurt

Wanneer er plannen worden gemaakt voor nieuwe zonnevelden in Houten vinden inwoners dat vooral degenen die in de nabijheid van het zonneveld wonen daarbij betrokken moeten worden. Zij denken vooral aan woningen met zicht op het zonneveld, maar ook percelen die grenzen aan het zonneveld.

Een kwart van de inwoners is voorstander van brede inspraak en vindt dat alle inwoners van Houten moeten kunnen meepraten over een dergelijk plan. Inwoners jonger dan 45 jaar vinden dit minder vaak nodig.

Vrijwel alle Houtenaren willen zelf graag betrokken worden wanneer er plannen zijn voor een zonneveld in hun buurt. De helft van de inwoners wil hier vanaf het begin bij betrokken worden en de mogelijkheid hebben om hun mening te kunnen geven. Eén op de vijf inwoners wordt liever pas in een later stadium betrokken, wanneer er al een concreet plan ligt, maar wil dan wel zijn mening kunnen geven. Eén op de vijf inwoners heeft geen behoefte aan inspraak en vindt het voldoende wanneer zij geïnformeerd worden over plannen voor een zonneveld in hun buurt. Met name inwoners ouder dan 65 jaar vinden het vaker voldoende om alleen geïnformeerd te worden of willen zelfs niet betrokken (dus ook niet geïnformeerd) worden.

Ruim tweederde van de inwoners wil nadat de oorspronkelijke plannen zijn aangepast op basis van eerder gemaakte opmerkingen, nogmaals kunnen reageren. Zij ontvangen daarbij ook graag een toelichting waarom de eerste opmerkingen wel of niet zijn verwerkt, bijvoorbeeld tijdens een informatieavond of door middel van een schriftelijke toelichting. Eén op de zeven inwoners vindt een toelichting op aanpassingen op basis van eerder gemaakte opmerkingen voldoende en heeft geen behoefte om daarna nogmaals op de aangepaste plannen te reageren.

De manier waarop inwoners het liefst voor de eerste keer benaderd worden door een initiatiefnemer voor een zonneveld varieert: drie op de tien inwoners hebben voorkeur voor een brief en een bijna even grote groep ontvangt het liefst een (persoonlijke) uitnodiging voor een informatieavond. Bijna een kwart heeft voorkeur voor een informatiefolder.

Belangstelling om op enige wijze deel te nemen aan zonneveld is groot

Ruim vier op de tien inwoners zijn in principe best bereid om zelf te investeren in nieuwe windmolens of zonnevelden. Mannen hebben hier wat meer interesse in dan vrouwen.

Zeker de helft van de Houtenaren heeft interesse om op enige wijze zelf betrokken te zijn bij een zonneveld in hun buurt. Een kwart wil zelf van tevoren in het zonneveld te investeren, in ruil voor “gratis” stroom en voordeel op de energielasting. Dit is vooral interessant voor eigenaren van een koopwoning, al geldt voor sommige inwoners dat ze zelf al zonnepanelen hebben waardoor ze geen behoefte meer hebben aan stroom. Een bijna even grote groep zou stroom van het zonneveld willen afnemen, zonder te investeren. Voor het leasen van zonnepanelen is niet zo veel interesse. Eén op de zes inwoners heeft geen interesse om te investeren of stroom af te nemen, maar staat wel open voor een gebiedsfonds, waarmee winst van het zonneveld wordt ingezet voor verbetering van de omgeving.

Meeste Houtenaren willen liever niet dat zonnevelden duidelijk zichtbaar aanwezig zijn

Bij nieuwe zonnevelden willen Houtenaren het liefst dat deze niet al te nadrukkelijk aanwezig zijn. Zij hebben vaak voorkeur voor een vormgeving waarbij het zonneveld niet direct zichtbaar is, door bijvoorbeeld de aanwezigheid van groen of lage beplanting, of waarbij het mooi is ingepast in de omgeving. Een kleinere groep, vaak inwoners jonger dan 45 jaar, vindt het leuk wanneer het veld iets toevoegt aan het landschap of wanneer er ook andere dingen te zien zijn die passen bij het gebied.

Wanneer zonnevelden gecombineerd worden met andere functies, vinden Houtenaren natuurontwikkeling, educatie en landbouw de meest geschikte functies. Doordat zij de zonnevelden liefst zo min mogelijk in beeld willen hebben, zijn recreatie en cultuurhistorie volgens hen minder geschikt.

Bij het beoordelen van een nieuwe vergunningsaanvraag voor een zonneveld vinden inwoners het vooral belangrijk dat de gemeente rekening houdt met het woongenot van de omwonenden, de natuurwaarde van een gebied en een zorgvuldige betrokkenheid van omwonenden. Het beeld is echter zeer diffuus en inwoners zitten beslist niet op één lijn. Wat voor de één belangrijk is, is voor de ander juist minder belangrijk.

Beperkte bekendheid van organisaties die helpen bij energie besparen en duurzaam opwekken

De meerderheid van de Houtenaren kent wel één of meer organisaties die Houtenaren helpen met het besparen en duurzaam opwekken van energie, maar vaak zijn zij slechts een beetje bekend met deze organisaties. Vooral onder inwoners jonger dan 45 jaar is de bekendheid laag. Milieu Werkgroep Houten is het meest bekend, gevolgd door Ecowijk Mandora en Coöperatieve Vereniging UWind.

1. Organisaties

Bekendheid met organisaties varieert

Houten kent veel (vrijwilligers)organisaties die Houtenaren helpen met het besparen en duurzaam opwekken van energie. De bekendheid van deze organisaties varieert. De meerderheid van de Houtenaren (83%) kent wel één of meer organisaties, maar vaak zijn zij slechts een beetje bekend met de organisaties. Bijna drie op de tien Houtenaren (28%) kennen één of meer organisaties goed of zijn hier zelf bij betrokken, werkzaam, of actief als vrijwilliger.

Milieu Werkgroep Houten is het meest bekend. De helft van de Houtenaren heeft wel eens gehoord van deze organisatie, al is dit vaak alleen van naam. Ecowijk Mandora en Coöperatieve Vereniging UWind komen op de tweede en derde plaats qua bekendheid. Inwoners weten bij Ecowijk Madora vaker dan bij andere organisaties (een beetje) wat de organisatie doet.

Eigenaren van een koopwoning hebben in vergelijking met huurders vaker gehoord van Coöperatie opgewekt Houten (36% versus 18%), Cooperatie UWind (44% versus 26%) en Groen Zonnig Houten (34% versus 20%). Huurders zijn (logischerwijs) vaker bekend met de Huurdersadviesraad. 56% van de huurders kent deze organisatie, waarvan 15% er goed mee bekend is of bij betrokken is, tegenover 10% van de Houtenaren met een koopwoning. Daarnaast verschilt de bekendheid tussen de wijken, zo is de coöperatie Duurzaam Eiland het best bekend in het buitengebied (55% versus 31% gemiddeld) en De Hoeven Energie in Noord-West (36% versus 24% gemiddeld). Een overzicht van andere verschillen tussen de wijken is opgenomen in hoofdstuk 5.

2. Duurzame energie in de regio

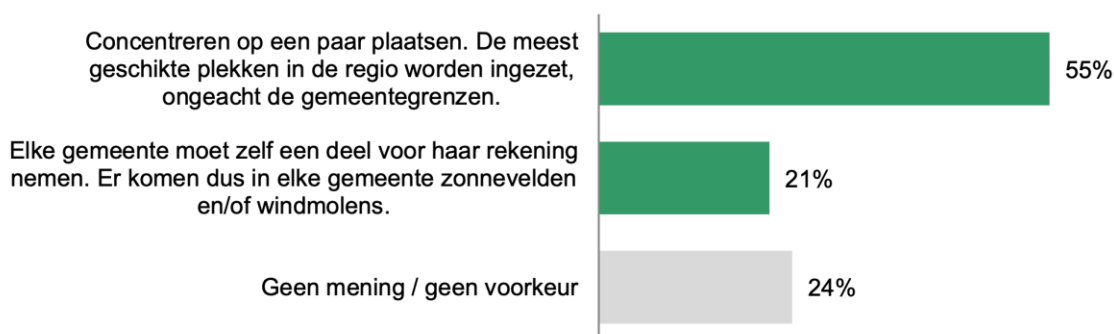
Voorkeur om windmolens en zonnepanelen in de regio te concentreren

De gemeente Houten werkt binnen de regio mee aan een samenwerking van 16 Utrechtse gemeenten (regio U16) voor het opstellen van een Regionale Energie Strategie (RES). Die gaat over waar en hoe er straks in de regio meer duurzame energie wordt opgewekt met windmolens en zonnepanelen. Onder zonnepanelen worden grote opstellingen met zonnepanelen verstaan (groter dan 1 hectare).

Binnen deze samenwerking moeten onder meer keuzes gemaakt worden over de manier waarop toekomstige extra windmolens en zonnepanelen verspreid gaan worden over de regio. Een kleine meerderheid van de Houtenaren (55%) wil het liefst dat alle windmolens en zonnepanelen binnen de regio U16 geconcentreerd worden op een paar plaatsen die hier het meest geschikt voor zijn, ongeacht de gemeentegrenzen. Eén op de vijf inwoners vindt dat iedere gemeente zelf een deel van de windmolens en/of zonnepanelen voor zijn rekening moet nemen. Een kwart van de ondervraagden heeft geen mening of geen voorkeur ten aanzien van deze keuze.

Er zijn extra windmolens en zonnepanelen nodig in de regio. Hoe gaan we die over de regio verspreiden? Welke optie heeft uw voorkeur

Basis = Iedereen (n=695)

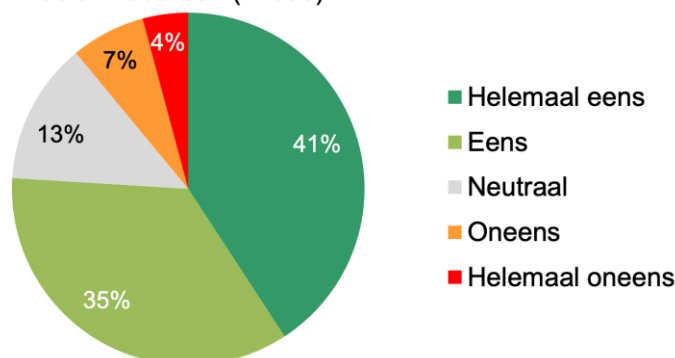

Veel draagvlak voor verplichte zonnepanelen bij nieuwbouw en transformatie

Als alternatief voor of tegelijkertijd met de bouw van zonnepanelen kunnen ook zonnepanelen op daken worden gelegd. Driekwart van de Houtenaren is er voorstander van dat bij nieuwbouw en transformatie in Houten daken verplicht volgelegd worden met zonnepanelen. Eén op de tien inwoners is het hier niet mee eens.

Ik vind dat Houten bij nieuwbouw en transformatie (bijvoorbeeld ombouwen van kantoren naar woningen) moet verplichten om de daken vol te leggen met zonnepanelen

Basis = Iedereen (n=695)

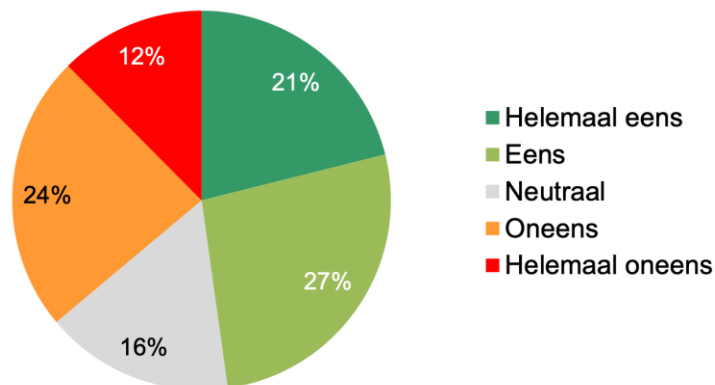

Bij bestaande bouw ligt verplichting tot zonnepanelen veel lastiger

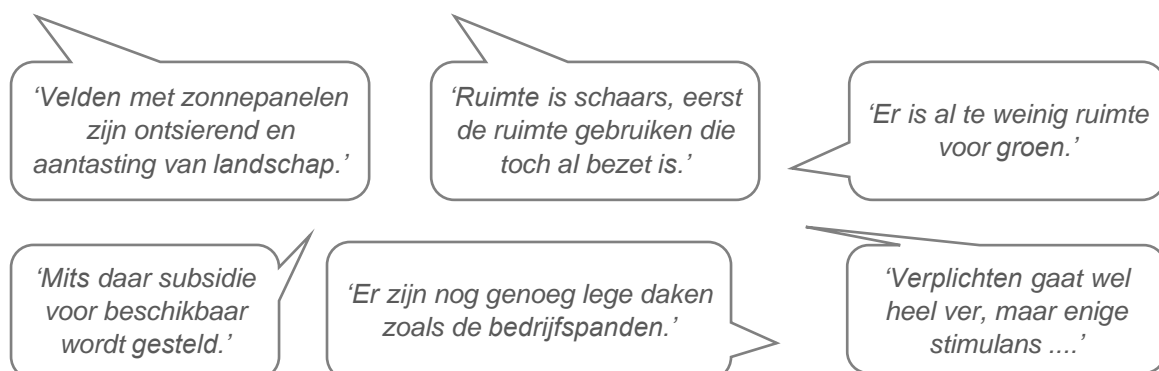
Het draagvlak voor verplichte zonnepanelen neemt af wanneer dit niet alleen geldt voor nieuwbouw en transformatie, maar ook voor bestaande woningen en gebouwen. Bijna de helft van de Houtenaren is het er mee eens dat zonnepanelen eerst op geschikte daken moeten komen en dan pas in een veld, ook als dat betekent dat eigenaren van een woning of pand verplicht zonnepanelen op hun dak moeten leggen. Eén op de drie inwoners (36%) is het hier echter niet mee eens.

Zonnepanelen eerst op alle geschikte daken leggen en dan pas in een veld, ook als dat betekent dat eigenaren van een woning of ander pand verplicht zonnepanelen op hun dak moeten leggen

Basis = Iedereen (n=695)

Houtenaren die het hier mee eens zijn vinden velden met zonnepanelen ontsierend en een aantasting van het landschap en menen dat de schaarse ruimte in Nederland beter gebruikt kan worden voor andere doeleinden. Zij zien nog genoeg mogelijkheden op daken, bijvoorbeeld op kantoren, loodsen of bedrijfspanden en vinden het logisch om eerst deze ruimte te benutten. Meerdere personen merken op dat een dergelijke verplichting wel gepaard moet gaan met een financiële regeling en eventuele andere vormen van ondersteuning. Zodat het ook voor iedereen mogelijk wordt om hier aan mee te doen. Voor een deel van de voorstanders gaat een verplichting te ver. Sommigen zijn eerder voorstander van aantrekkelijke regelingen om mensen en bedrijven te verleiden zonnepanelen op hun dak te leggen.

Houtenaren die het niet eens zijn met deze stelling, hebben vooral problemen met de verplichting. Een deel van hen is uit principe tegen verplichtingen en ziet dit als aantasting van het eigendomsrecht, hetgeen tot ingewikkelde juridische discussies kan leiden. Anderen vinden dat eigenaren zelf de keuze moeten kunnen maken op basis van factoren zoals financiële mogelijkheden, verwacht rendement,

geschiktheid van het dak, esthetische afwegingen en (brand-)veiligheid. Niet iedereen zal voldoende vermogen hebben om de dure zonnepanelen te kunnen aanschaffen. Sommige inwoners denken dat een verplichting weerstand oproept en een negatieve invloed heeft op de beeldvorming van duurzame energie. Met name voor bestaande particuliere woningen gaat dit voor velen te ver, voor nieuwbouw en bedrijven lijkt dit eerder acceptabel. Veel inwoners denken echter dat stimuleren beter werkt dan mensen verplichten.

'Te grote inbreuk op het eigendomsrecht en de persoonlijke levenssfeer.'

'Echt verplichten vind ik niet ok. Wel stimuleren en faciliteren.'

'Je kunt mensen niet 1 bepaalde vorm van energie verplichten. Er moeten keuzes zijn.'

'Niet iedereen vindt zonnepanelen mooi qua uitstraling. Of sommigen vinden dit niet veilig (brandgevaar). Sommigen kunnen het niet betalen. Dus echt verplichten tot aanschaf zonnepanelen is te dwingend.'

'Verplichting is een slecht ding. Overtuig mensen, maar niet iedereen kan het zich veroorloven.'

'Een eigenaar kan goede redenen hebben om dat te weigeren. Zulke verplichtingen geven duurzame energie een slechte naam. Duurzame energie moet niet een hobby van drammers worden.'

'Ik vind dat je dat NIET mag verplichten. Moet altijd een keuze zijn. Het rendement en de investeringskosten terugverdienen bij zonnepanelen is uitermate dubieus en niet aangetoond. Je mag het nooit verplichten.'

Een (kleiner) deel van de tegenstanders geeft de voorkeur aan een zonneveld boven zonnepanelen op daken, omdat dit meer oplevert, of vindt dat alle opties tegelijk benut moeten worden, omdat zowel zonnepanelen op daken als in het veld nodig zijn en dat het één het ander niet uitsluit.

'Grootschalig zonnepark levert veel energie op.'

'We moeten het beide doen, dus ja zonnepanelen op daken, maar ook veldopstelling zijn nodig om de energiedoelstellingen te halen.'

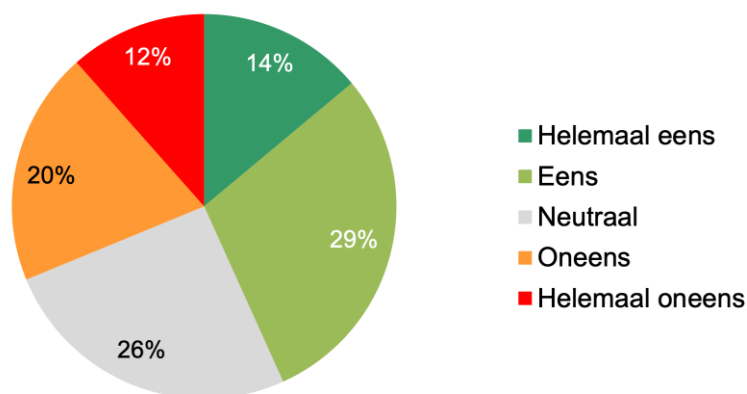
Deel van de Houtenaren is bereid om te investeren in zonnevelden of windmolens

Ruim vier op de tien inwoners (43%) zijn in principe best bereid om zelf te investeren in nieuwe windmolens en/of zonnevelden. Eén op de drie (32%) heeft hier geen interesse in.

Inwoners die zelf heel bewust bezig zijn om hun energieverbruik te beperken zijn vaker bereid om te investeren in zonne- of windenergie (51%) dan inwoners die hier wat minder bewust (39%) of niet mee bezig zijn (21%).

Ik wil in principe best zelf investeren in nieuwe windmolens en/of zonnevelden.

Basis = Iedereen (n=695)

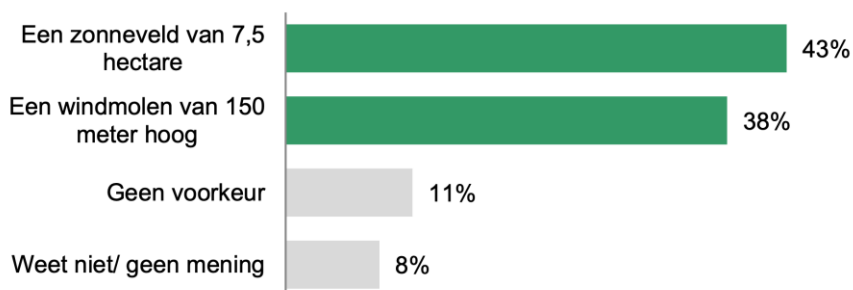

Zonneveld krijgt iets vaker de voorkeur dan een windmolen in de buurt

Als inwoners zelf zouden moeten kiezen welke energiebron bij hen in de buurt zou worden gebouwd, zijn de meningen behoorlijk verdeeld. Een zonneveld van 7,5 hectaren groot krijgt met 43% iets vaker de voorkeur dan een windmolen van 150 meter hoog, maar het verschil is klein. Bijna één op de vijf inwoners heeft geen voorkeur of geen mening over dit onderwerp. Op basis van de reacties op andere vragen in dit onderzoek vallen onder deze groep waarschijnlijk ook veel inwoners die eigenlijk geen van beiden in hun buurt willen hebben.

Als u moet kiezen welke van de twee bij u in de buurt zou worden gebouwd, welke heeft dan uw voorkeur?

Basis = Iedereen (n=695)

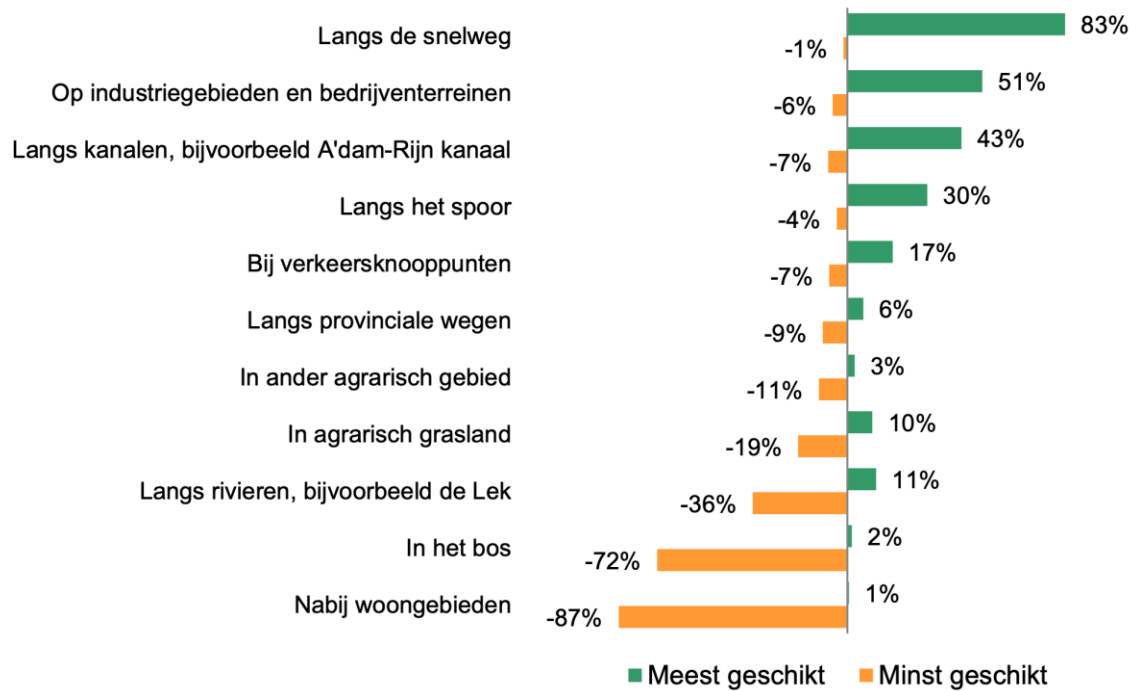

Houtenaren zien liever geen windmolens in hun woon- en recreatieomgeving

Er komen meer windmolens in de regio. Houtenaren zien deze windmolens echter liever niet nabij locaties waar zij wonen of recreëren. Zij vinden locaties langs de snelweg het meest geschikt om windmolens te plaatsen, gevolgd door locaties op industrieterreinen, langs kanalen of langs het spoor. Locaties nabij woongebieden, bos of rivieren zijn volgens inwoners het minst geschikt.

Welke van de onderstaande locaties vindt u het meest geschikt voor het plaatsen van windmolens? En welke het minst?

Basis = Iedereen (n=695), maximaal 3 antwoorden

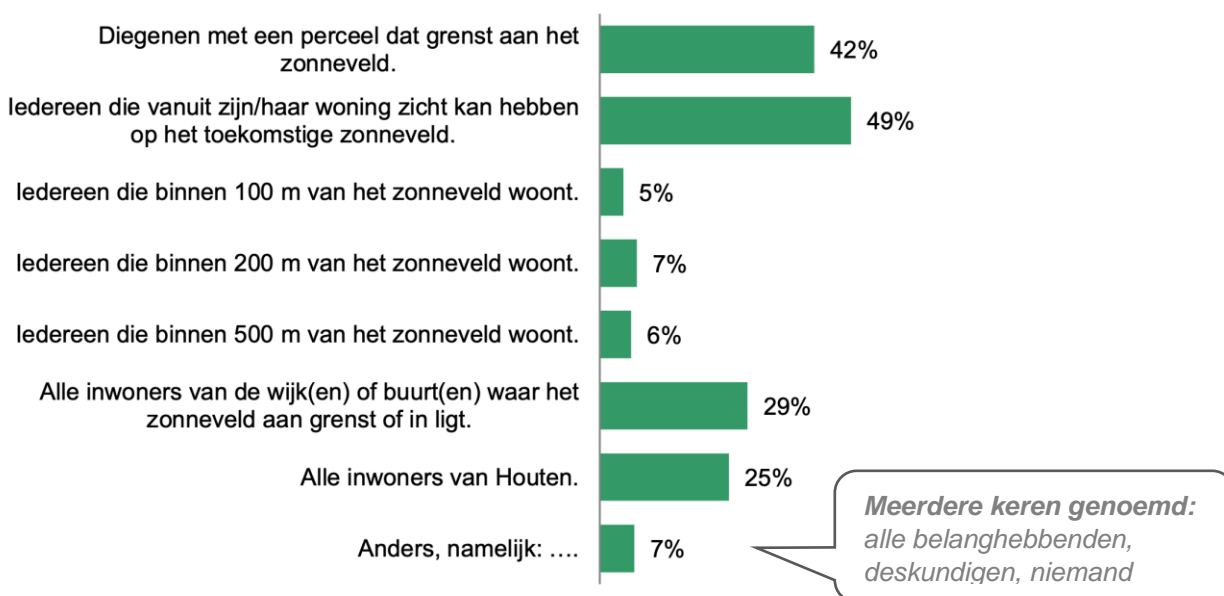
3. Zonnevelden in Houten

Vooral direct betrokkenen moeten meepraten bij plannen voor nieuwe zonnevelden

De gemeente gaat nieuw beleid voor zonnevelden maken. Zonnevelden zijn grote opstellingen met zonnepanelen (groter dan 1 hectare). Inwoners van Houten vinden dat vooral eigenaren van woningen met zicht op het toekomstige zonneveld moeten kunnen meepraten wanneer er plannen zijn voor het ontwikkelen van een nieuw zonneveld in Houten. Ook bezitters van percelen die grenzen aan het zonneveld worden veelal gezien als een logische partij om mee te praten over het plan. Een deel van de Houtenaren is voorstander van bredere inspraak en vindt dat de hele wijk of buurt waar het zonneveld aan grenst of zelfs alle inwoners van Houten moeten kunnen meepraten.

Als er een plan is voor het ontwikkelen van een nieuw zonneveld in de gemeente Houten, wie moeten er dan meepraten over dat plan?

Basis = Iedereen (n=695), maximaal 2 antwoorden

Bij de overige suggesties die zijn genoemd bij “anders namelijk” geven verschillende inwoners nogmaals aan dat volgens hen alle betrokkenen moeten kunnen meepraten. Hiermee bedoelen zij iedereen die er voor- of nadeel van zou kunnen ondervinden. Verschillende inwoners merken op dat zij het belangrijk vinden dat ook deskundigen meepraten, zoals natuur- en milieuorganisaties, de overheid en deskundigen op het gebied van energie en landschappelijke inpassing. Enkele inwoners geven aan dat zij tegenstander zijn van zonnevelden en dat zij deze liever helemaal niet zien in de omgeving van Houten. Daartegenover staan enkele voorstanders van zonnevelden, die inspraak niet nodig vinden en die vinden dat de zonnevelden er gewoon moeten komen.

Inwoners die liever kiezen voor een zonneveld dan voor een windmolen in hun buurt vinden nog vaker dan gemiddeld dat vooral woningen met zicht op een zonneveld moeten kunnen meepraten over plannen (58% versus 42% onder overige inwoners). Zij vinden het minder vaak wenselijk dat alle inwoners kunnen meepraten (18% versus 30% onder overige inwoners).

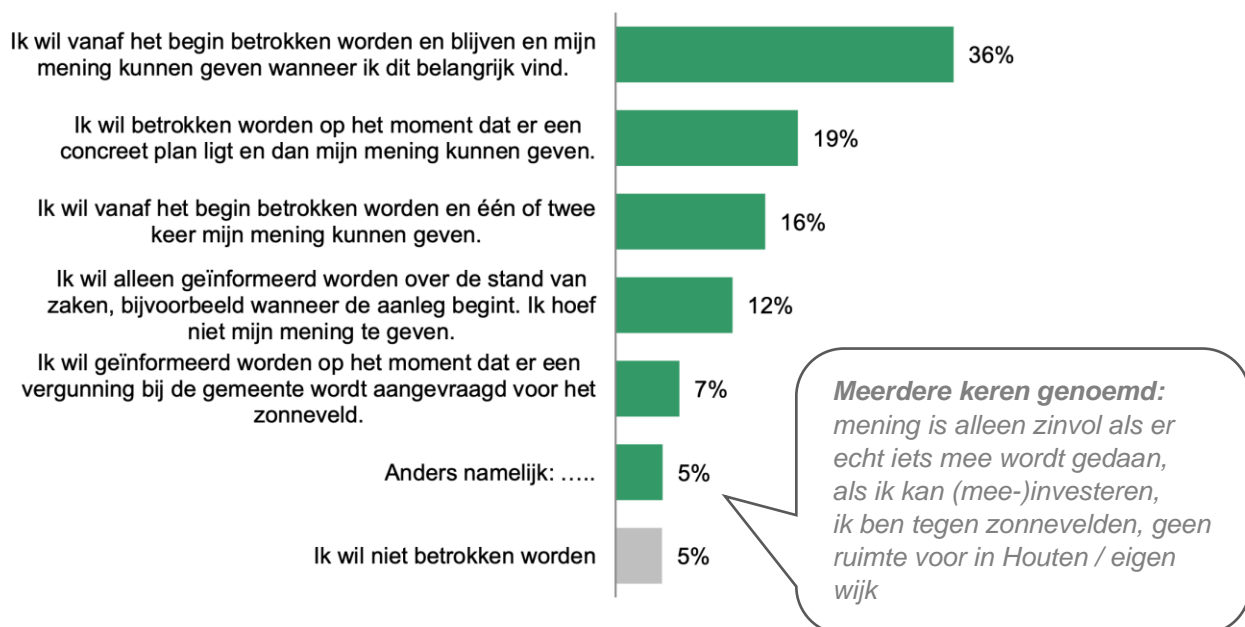
Houtenaren worden graag nauw betrokken bij plannen voor een nieuw zonneveld in hun buurt

Wanneer er plannen zijn voor een zonneveld in hun buurt, willen Houtenaren hier graag bij betrokken worden. Slechts 5% vindt het niet nodig om hier bij betrokken te zijn. De helft van de inwoners wil hier vanaf het begin bij betrokken worden en de mogelijkheid hebben om hun mening te kunnen geven. Ruim één op de drie inwoners wil zijn of haar mening kunnen delen wanneer zij dit zelf belangrijk vinden. Eén op de zes inwoners (16%) vindt het voldoende om één of twee keer hun mening te kunnen geven. Eén op de vijf inwoners wordt liever pas in een iets later stadium betrokken, wanneer er al een concreet plan ligt, en wil dan zijn of haar mening kunnen geven.

Eén op de acht inwoners heeft geen behoefte aan inspraak en vindt het voldoende wanneer zij geïnformeerd worden over de stand van zaken. 7% wil graag geïnformeerd worden op het moment dat er een vergunning bij de gemeente wordt aangevraagd. Op dat moment kunnen zij eventueel nog bezwaar aantekenen.

In welke mate wilt u betrokken worden bij een plan voor een zonneveld in uw buurt?

Basis = Iedereen (n=695), maximaal 2 antwoorden

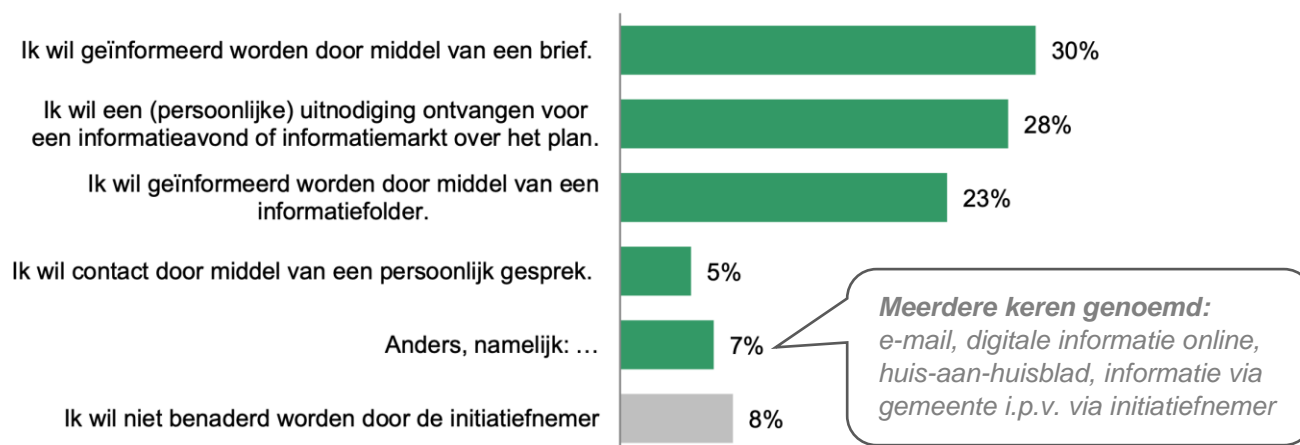
Bij de overige genoemde antwoorden geven verschillende inwoners aan dat ze twijfelen in hoeverre er echt ruimte is voor inspraak en of daadwerkelijk iets met hun mening wordt gedaan. Enkele inwoners denken dat er in hun wijk of in Houten onvoldoende ruimte is voor een zonneveld. Ook bij deze vraag geven verschillende inwoners onder 'anders namelijk ..' aan dat zij tegenstander zijn van zonnevelden, terwijl sommige andere inwoners juist wel enthousiast zijn en graag betrokken willen worden op het moment dat zij kunnen (mee-)investeren in het zonneveld.

Verschillende opties om inwoners in eerste instantie te betrekken

De manier waarop inwoners het liefst voor de eerste keer benaderd worden door een initiatiefnemer van een zonneveld in hun buurt varieert. De helft van de inwoners vindt het voldoende als zij bij het eerste contact informatie ontvangen, bijvoorbeeld in de vorm van een brief (30%) of een informatiefolder (23%), zonder verdere persoonlijke toelichting. Eén op de drie inwoners heeft wel direct behoefte aan een mondelinge toelichting. De meesten van hen ontvangen graag meer informatie in de vorm van een informatieavond of -markt (28%). Een kleine groep inwoners (5%) heeft voorkeur voor een persoonlijk gesprek (5%).

Op welke manier zou u het liefst willen dat een initiatiefnemer van een zonneveld in uw buurt u voor de eerste keer benadert?

Basis = Iedereen (n=695)

Houtenaren vinden dialoog en feedback bij plannen belangrijk

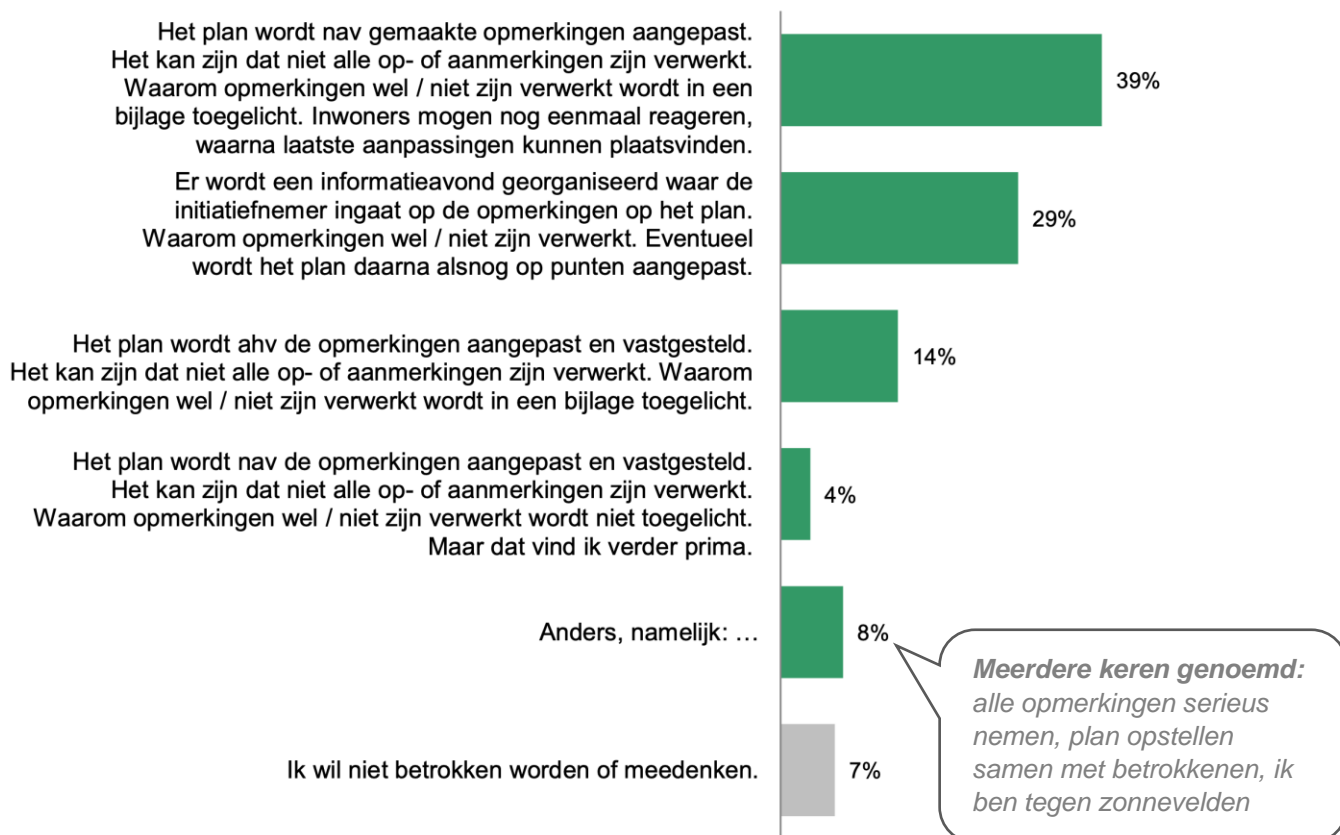
De meeste inwoners willen nadat de plannen zijn aangepast op basis van eerder gemaakte opmerkingen, nogmaals kunnen reageren. Dat kan tijdens een informatieavond waarin de eerste wijzigingen aan het plan worden toegelicht (29%) of op basis van een schriftelijke toelichting op het gewijzigde plan (39%).

18% van de inwoners vindt het voldoende wanneer zij geïnformeerd worden over het plan, zonder dat zij daarna nog kunnen reageren. De meesten van hen vinden het wel prettig om daarbij een toelichting te ontvangen waarom de verschillende op- en aanmerkingen op het oorspronkelijke plan wel of niet zijn verwerkt.

Slechts 7% van de inwoners heeft helemaal geen behoefte om betrokken te worden bij de plannen.

Bij de overige gemaakte opmerkingen geven verschillende inwoners nogmaals aan dat zij principieel tegen de bouw van zonnevelden zijn. Andere inwoners staan er wel voor open, maar menen dat een plan meer kans van slagen heeft wanneer dit vanuit een breder perspectief wordt bekeken en vanaf de start wordt opgesteld in samenspraak met belanghebbenden. Verschillende inwoners merken op dat het belangrijk is dat daadwerkelijk naar inwoners geluisterd wordt en dat (meerdere keren) gemaakte opmerkingen serieus genomen worden. Enkele inwoners vinden dat er consensus moet zijn voordat een plan wordt goedgekeurd of dat betrokkenen de kans moeten krijgen om voor of tegen het plan te stemmen.

Wat zou u willen dat een initiatiefnemer voor een zonneveld in uw buurt en de gemeente doen met de door u en andere inwoners gemaakte op- of aanmerkingen op het plan? Basis = iedereen (n=695)

Veel interesse om mee te profiteren van een zonneveld in de eigen buurt

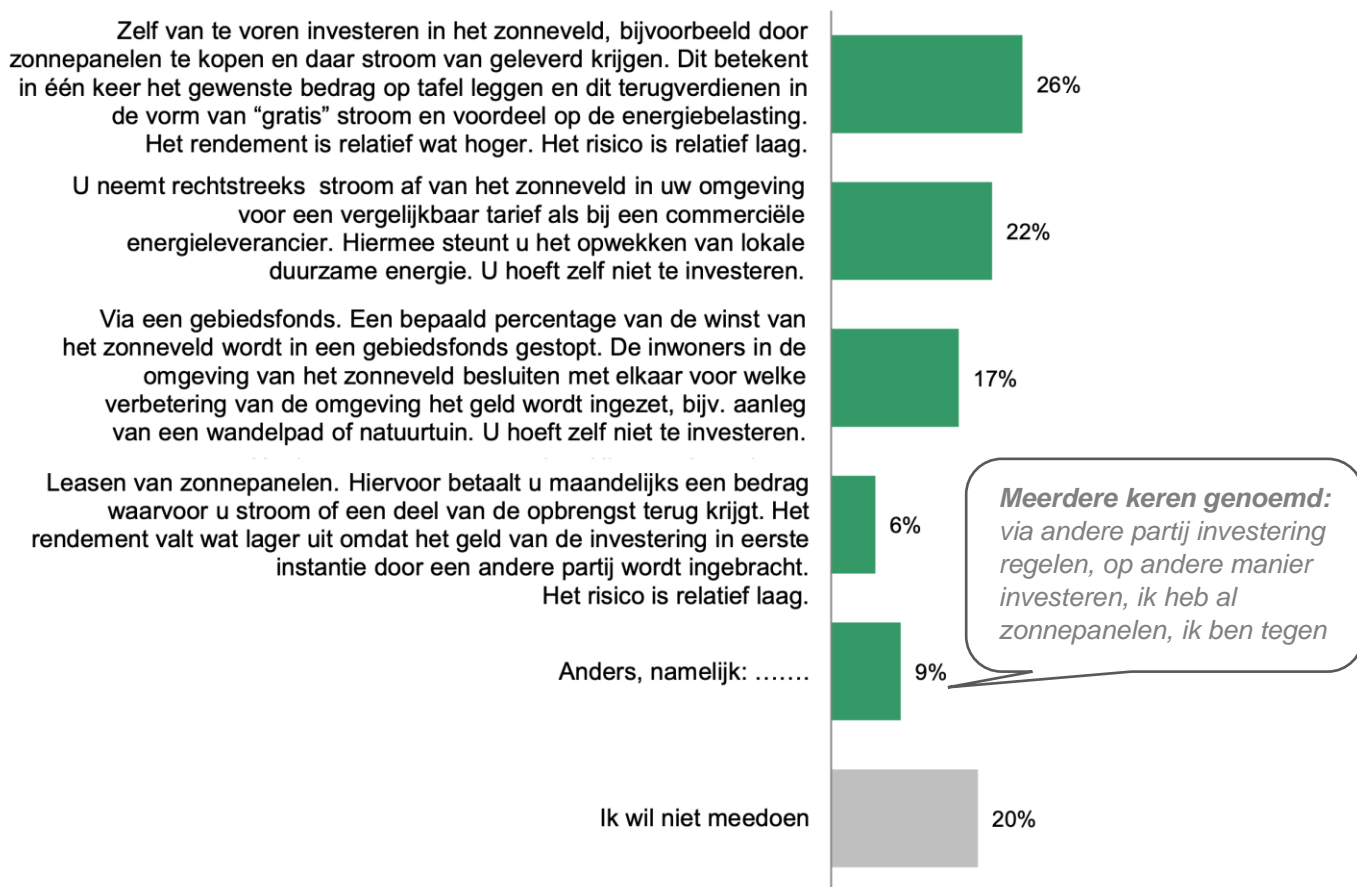
Wanneer in hun buurt een zonneveld gerealiseerd zou worden, heeft ruim de helft (54%) van de Houtenaren interesse om hier als investeerder of als afnemer aan deel te nemen. Een kwart van de inwoners (26%) zou overwegen om zelf in het zonneveld te investeren. De eenmalige investering kunnen zij in de toekomst terugverdienen in de vorm van “gratis” stroom en voordeel op de energiebelasting. Een iets kleinere groep (22%) zou alleen stroom van het zonneveld willen afnemen (tegen een gelijk tarief als commercieel). Het leasen van zonnepanelen is voor inwoners de minst interessante vorm om zelf financieel te participeren (6%).

Eén op de zes inwoners (17%) staat open voor een gebiedsfonds, waarmee de winst van het zonneveld door inwoners uit de omgeving wordt ingezet voor verbetering van de omgeving. Eén op de vijf inwoners (20%) wil op geen enkele manier meedoen met het zonneveld.

Bijna één op de tien inwoners (9%) heeft zelf nog een andere suggestie hoe zij willen meedoen. Verschillende inwoners geven hier aan dat investeren voor hen niet interessant is, omdat zij zelf al zonnepanelen op hun dak hebben die voldoende energie opleveren. Als alternatief stellen sommige inwoners voor om op een andere manier te investeren, waarbij je deelt in de opbrengst zonder zelf stroom af te nemen. Verschillende inwoners menen dat het een betere oplossing is als de gemeente, een energieleverancier of een lokale energie coöperatie de investeringen voor zijn rekening neemt en niet de inwoners. Een deel van de inwoners geeft nogmaals aan tegen de bouw van zonnevelden te zijn.

Als er bij mij in de buurt een zonneveld komt, zou ik daarvan het liefst willen profiteren op de volgende manier:

Basis = Iedereen (n=695)

Eigenaren van een koopwoning hebben vaker interesse om te investeren in een zonneveld dan huurders (28% versus 14%). Huurders geven vaker aan dat zij niet willen meedoen (29% versus 18%).

Houtenaren die zelf bewust proberen hun energieverbruik te beperken, willen vaker op één of andere manier meeprofiteren van (investeren in) een zonneveld (81%) dan inwoners die hier helemaal niet mee bezig zijn (68%).

Inwoners met een hoge energierekening (150 euro of meer per maand) hebben vaker interesse om zelf van te voren te investeren in een zonneveld (leasen valt hier buiten) dan mensen met een lage energierekening (30% versus 22%). Inwoners met een lage energierekening geven vaker aan dat zij niet mee willen doen (24% versus 14%). Mogelijk komt dit doordat zij minder voordeel verwachten te behalen uit een dergelijke investering, maar het kan ook samenhangen met andere zaken, zoals beschikbaar vermogen.

Meeste Houtenaren willen liever niet dat zonnevelden duidelijk zichtbaar aanwezig zijn

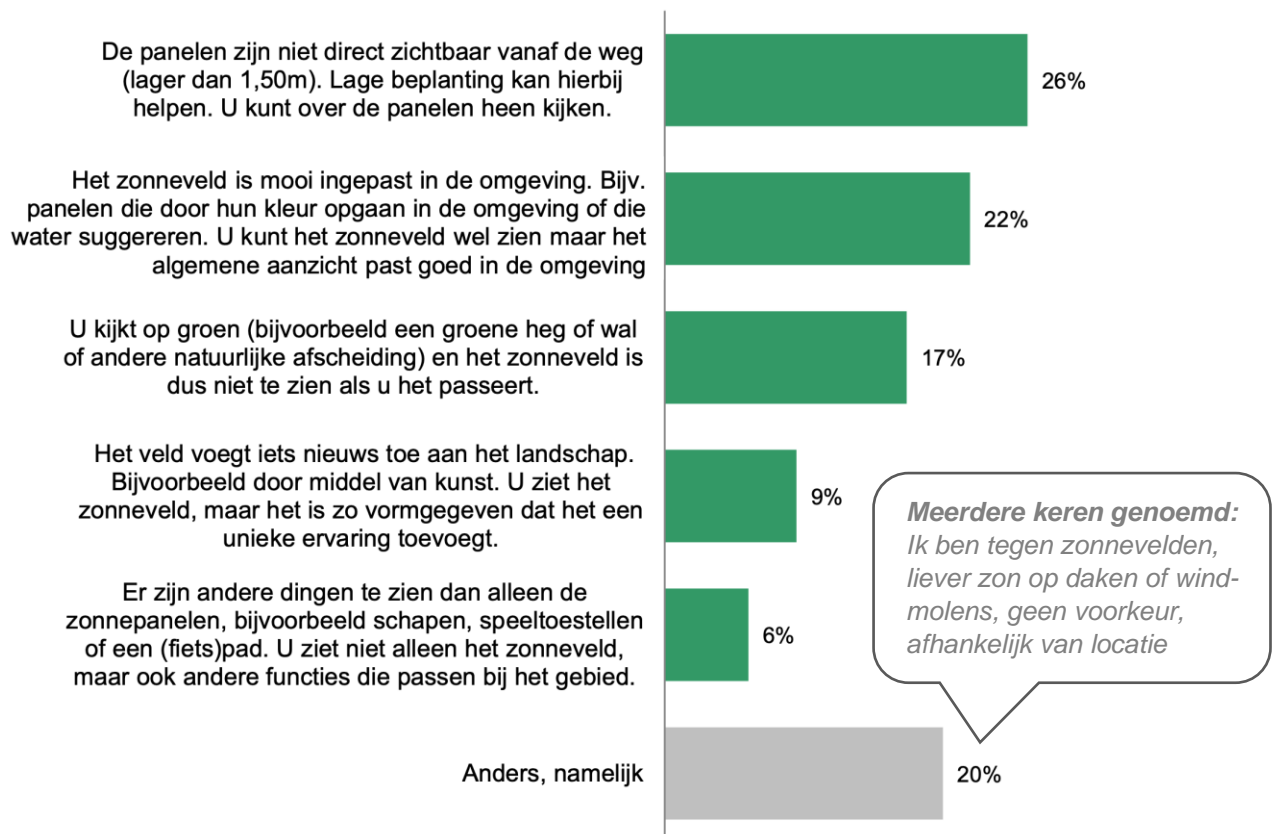
Met betrekking tot de vormgeving van het zonneveld hebben veel Houtenaren voorkeur voor een optie waarbij het zonneveld helemaal niet zichtbaar is of niet al te opvallend aanwezig is, doordat het mooi is ingepast in de omgeving. Een minderheid van de inwoners heeft voorkeur voor een meer zichtbare variant en vindt het leuk als het zonneveld iets nieuws toevoegt aan het landschap, bijvoorbeeld in de vorm van kunst (9%) of wanneer er bij het zonneveld andere dingen te zien zijn die passen bij het gebied (6%).

Voorbeelden van hoe deze verschillende mogelijkheden er uit kunnen zien zijn terug te vinden in de vragenlijst in de bijlage.

Eén op de vijf inwoners heeft een andere suggestie over hoe het zonneveld er uit moet zien. Ruim de helft van deze inwoners is tegenstander van de bouw van zonnevelden. Een deel van hen meldt als extra toelichting hierbij dat dit ten koste gaat van landschap en natuur, of dat zon op daken of windenergie hen een beter alternatief lijkt. Andere inwoners hebben geen bewaar tegen een zonneveld, vinden de keuze afhankelijk van de kosten en de exacte locatie. Enkele inwoners geven aan geen voorkeur te hebben.

Wat vindt u belangrijk voor hoe een zonneveld eruit komt te zien? Wat heeft uw voorkeur?

Basis = Iedereen (n=695)

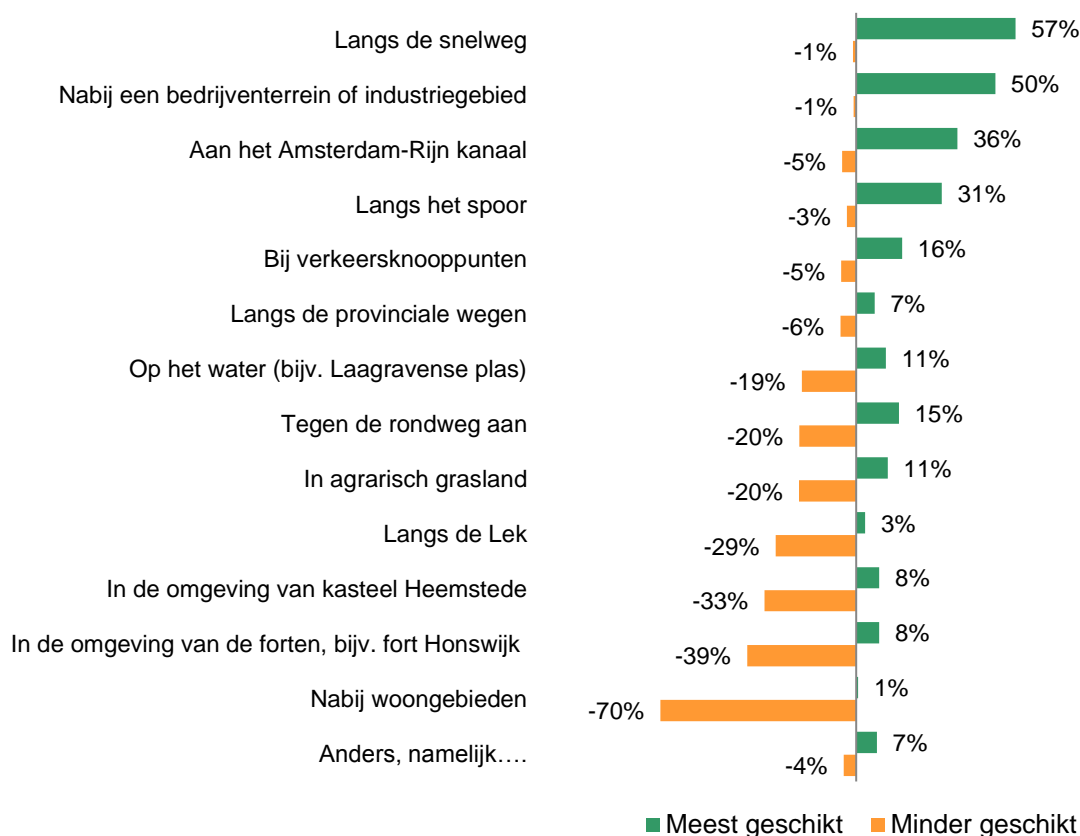
Locaties nabij woon- en recreatieomgeving zijn minst geschikt voor zonnevelden

Voor zonnevelden geldt net zoals voor windmolens dat Houtenaren deze liever niet willen zien in de omgeving waarin zij wonen en recreëren. Woongebieden vinden zij dan ook het minst geschikt voor zonnevelden, maar ook in de omgeving van forten, kastelen, langs de Lek en in agrarisch landschap zien zij deze liever niet. Locaties bij verkeersaders, zoals de snelweg, het Amsterdam-Rijnkanaal of langs het spoor, of nabij industrieterreinen vinden Houtenaren het meest geschikt.

Bij de antwoordoptie “anders namelijk” geven wederom veel inwoners aan dat zij liever geen zonnevelden willen in Houten. Zij zien zonnepanelen het liefst op daken, of eventueel in een praktische toepassing, zoals een overkapping voor parkeerterreinen of als geluidsscherm langs de snelweg.

Welke van de onderstaande locaties vindt u het meest geschikt voor het plaatsen van zonnevelden? En welke het minst?

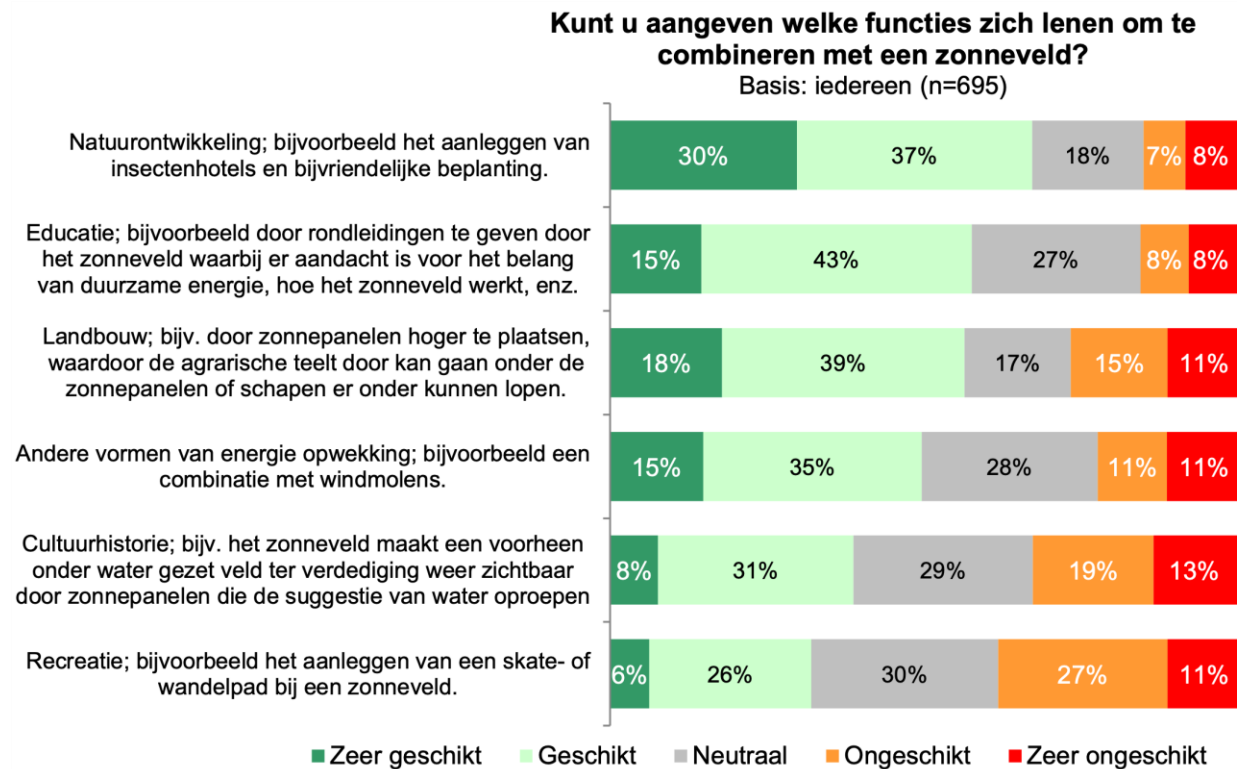
Basis = Iedereen (n=695), maximaal 3 antwoorden

Zonneveld kan het best gecombineerd worden met natuur, educatie of landbouw

Een zonneveld kan gecombineerd worden met andere activiteiten of functies. Houtenaren zien vooral mogelijkheden om de zonnevelden te combineren met natuurontwikkeling, educatie of landbouw. Meer dan de helft van de inwoners vindt deze functies geschikt daarvoor. Al vindt ook een relatief groot deel (26%) dat zonnevelden juist niet goed gecombineerd kunnen worden met landbouw.

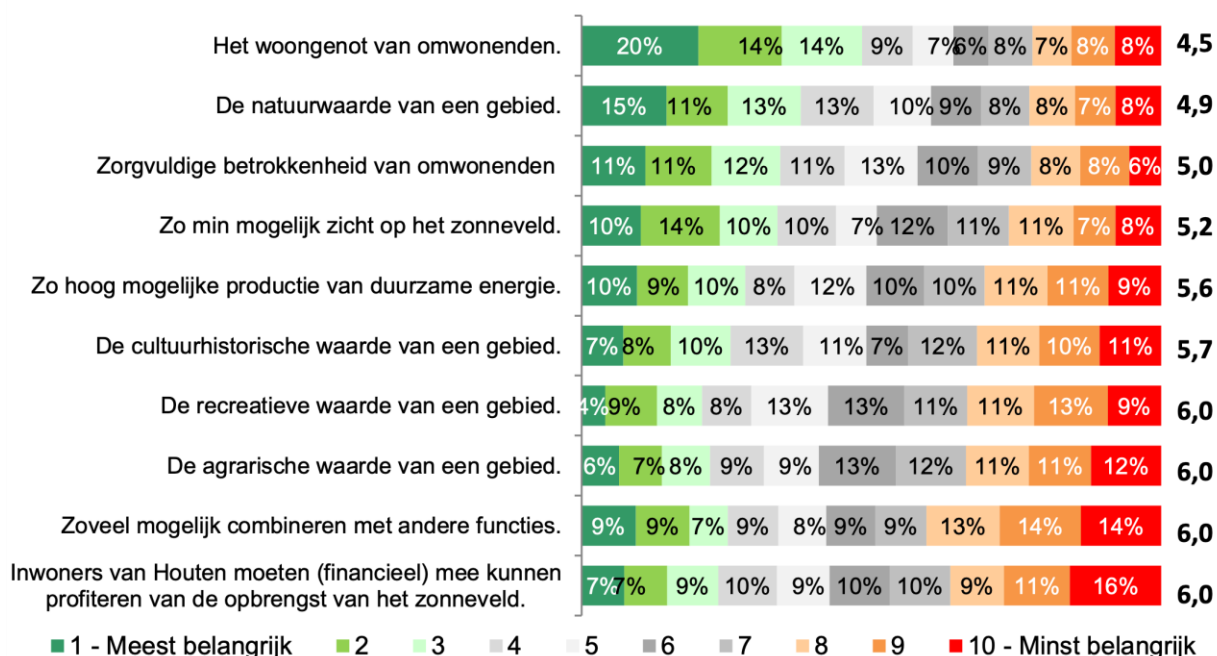
Eerder bleek al dat veel inwoners willen dat de zonnevelden niet al te nadrukkelijk aanwezig zijn. Een combinatie met recreatie of cultuurhistorie is volgens de Houtenaren dan ook minder geschikt. Met name een recreatieve functie kent meer tegenstanders dan voorstanders.

Woongenot van omwonenden is belangrijkste criterium bij nieuwe vergunningsaanvragen

Bij de vergunningsaanvraag voor een nieuw zonneveld kan de gemeente deze aanvraag op verschillende eisen beoordelen. Houtenaren verschillen sterk van mening over wat de meest belangrijke eisen zijn: wat voor de één het meest belangrijk is, is voor de ander juist het minst belangrijk. Overall is het woongenot van omwonenden het belangrijkste criterium, gevolgd door de natuurwaarde van het gebied en een zorgvuldige betrokkenheid van omwonenden. De recreatieve en agrarische waarde van het gebied, combinatie met andere functies en (financieel) voordeel voor inwoners van Houten lijken op het eerste gezicht de minst belangrijke eisen. Al vindt minimaal één op de vijf inwoners dit juist de meest belangrijke eisen (score 1-3). Het beeld is dan ook zeer diffuus en inwoners zitten niet op één lijn. Wat voor de één belangrijk is, is voor de ander juist minder belangrijk. Niet alle uitkomsten lijken bovendien in lijn met die van de rest van het onderzoek. Zo bleek eerder dat inwoners de recreatieve waarde van een gebied liever niet verstoord zien door windmolens of zonnevelden. Misschien speelt hier een mogelijke overlap met natuurwaarde een rol. Voorzichtigheid is daarom geboden bij de interpretatie van onderstaand beeld.

Hoe belangrijk vindt u onderstaande eisen bij een vergunningsaanvraag voor een zonneveld? Basis: iedereen (n=695)

4. Tips en adviezen aan de gemeente

Aan het eind van het onderzoek konden inwoners vragen of opmerkingen noteren die zij elders in de vragenlijst niet kwijt konden.

Een deel van de inwoners gaf hier (nogmaals) aan dat zij tegenstander zijn van het plaatsen van zonnenveld en / of windmolens in de gemeente Houten. Zij zien de zonnenvelden als landschapsvervuiling die grote stukken land in beslag nemen, die volgens hen beter gebruikt kunnen worden voor natuur of de agrarische sector. Windmolens vinden zij horizonvervuilend, door de zichtbaarheid van grotere afstand. Deze vallen uit de toon in het open Nederlandse landschap. Bovendien geven de windmolens overlast voor omwonenden door de slagschaduw en het geluid.

'Windmolens gaan ten koste van natuur en geven als zij te dichtbij bebouwing staan teveel overlast.'

'Zonnenvelden zijn slecht voor de natuur en de omgeving. Eerst alle daken vol leggen.'

Ook is er twijfel of zonnenvelden en windmolens wel de meest effectieve en rendabele duurzame energiebronnen zijn. Verschillende inwoners vinden dat de gemeente Houten breder moet kijken. Zij zien meer in alternatieve oplossingen, zoals bijvoorbeeld zonnepanelen op daken, kernenergie, of aardwarmte. Zij vinden dat de gemeente dergelijke alternatieven ook moet overwegen en niet perse moet vasthouden aan de keuze voor zonnenvelden of windmolens.

'Ook andere opties zoals aardwarmte, uit rioolwater, uit oppervlaktewater meenemen.'

'Waarom wordt er niet gekeken naar de productie van waterstof om het aardgas te vervangen?'

'Ik denk dat we niet moeten investeren in technologie waarvan je kan voorspellen dat ze binnen enkele jaren outdated is. Het windpark Goyerbrug is mijns inziens zo'n voorbeeld. Het taboe op kernenergie en toekomstige waterstoffusie moet van de baan.'

Niet iedereen is het eens met de plaatsing van zonnenvelden of windmolens en dit leidde dan ook tot kritiek op de vragenlijst. Betreffende respondenten vonden de vragenlijst sturend, doordat er geen ruimte was om aan te geven dat je hier tegen bent, er niet werd gesproken over alternatieven en doordat er weinig ruimte was om de eigen mening toe te lichten.

Het onderzoek hanteert echter het gegeven dat er meer zonnenvelden en windmolens komen in de gemeente Houten en/of de regio. Daarom waren er geen opties als 'ik wil geen van beide (zonnenvelden of windmolens)' of 'wil deze nergens'. Dat besluit is namelijk al genomen.¹ De gemeente vindt het belangrijk om daar eerlijk en transparant over te zijn.

¹ De basis hiervoor ligt in het nationale klimaatakkoord. Hierin is vastgelegd dat in 2030 de CO2 uitstoot in Nederland met 49% verminderd moet zijn t.o.v. 1990. In het klimaatakkoord is ook vastgelegd dat per regio in de vorm van een regionale energie strategie uitvoering wordt gegeven aan de energietransitie naar duurzame energie, vooral met zon- en windenergie. Voor meer informatie zie <https://www.regionale-energiestrategie.nl/default.aspx>.

Ook misten respondenten soms kennis of uitleg om een goede keuze te kunnen maken, terwijl er geen mogelijkheid was om de vraag over te slaan of “weet niet” te antwoorden.

‘Ik heb kritiek op de opzet van de enquête. Deze ervaar ik als sturend doordat er bijvoorbeeld van uit wordt gegaan dat er zonnevelden en molens komen.’

‘Het lijkt erop dat de gemeente de kaders al bepaald heeft. En dat andere nieuwe ontwikkelingen niet worden meegenomen.’

‘Jammer dat je niet wat vaker toelichting mag geven.’

‘Bij een paar vragen over energie in de regio had ik geen mening, en was ik toch genoodzaakt om een mening te geven om verder te kunnen.’

Enkele inwoners geven aan dat zij het belangrijk vinden dat inwoners betrokken worden bij de plannen en dat ook lokale energie coöperaties hier een rol bij kunnen spelen.

‘Luister naar de bewoners en betrek ze bij planvorming. Als iedereen tegen is om windmolens in een bepaalde locatie te plaatsen, druk het dan niet door. Komt alleen maar gezeur van, dat hebben we nu wel gezien met de huidige windmolens.’

‘Burgers goed informeren en mee laten profiteren vergroot de kans van slagen. Waarom wordt er zo weinig gesproken over de lokale energiecoöperaties en participatie daarin?’

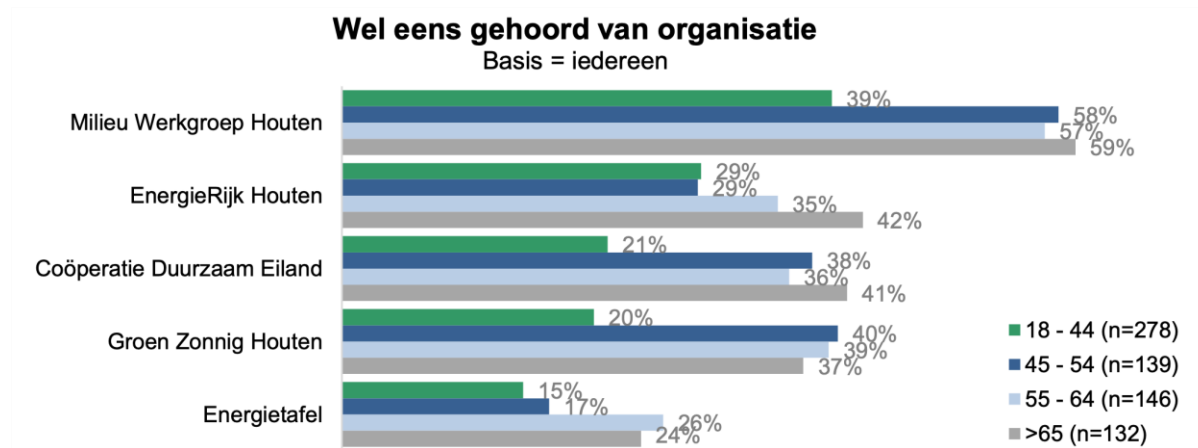
‘Probeer mensen positief mee te nemen. Wegblijven van polarisatie.’

5. Verschillen tussen doelgroepen

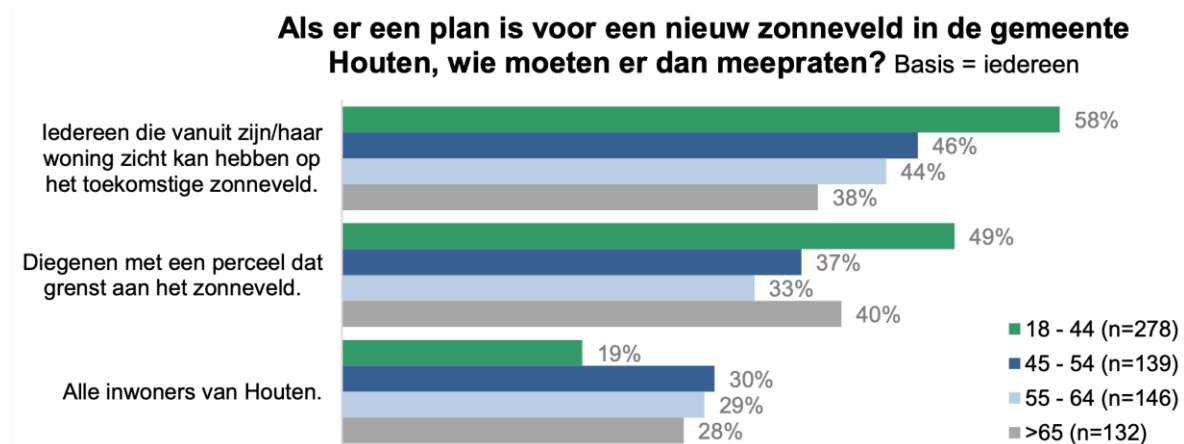
In dit hoofdstuk kijken we naar verschillen tussen doelgroepen.

4.1 Verschillen op basis van leeftijd.

Inwoners jonger dan 45 jaar zijn minder goed bekend met een aantal van de organisaties die Houtenaren helpen met het besparen en duurzaam opwekken van energie.

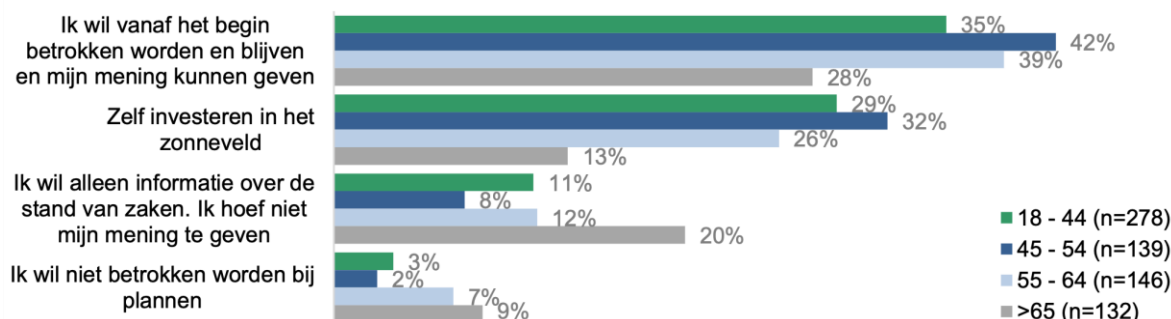

Inwoners jonger dan 45 vinden minder brede inspraak nodig bij plannen voor een nieuw zonnenveld in Houten. Zij geven vaker aan dat direct betrokkenen met een perceel dat grenst aan het zonnenveld of de inwoners met zicht op het zonnenveld moeten meepraten en vinden minder vaak dat alle inwoners van Houten moeten kunnen meepraten.

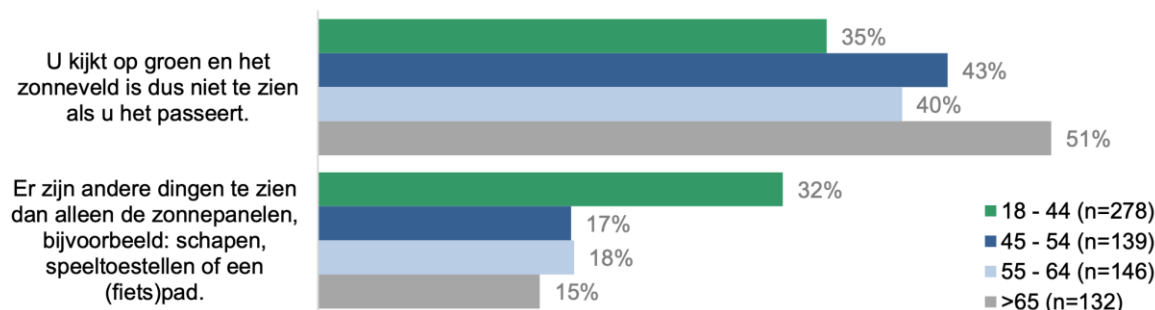
Oudere inwoners, boven de 65 jaar, hebben minder behoefte om zelf te investeren of om mee te praten over de plannen voor een zonneveld in hun buurt. Zij geven vaker aan dat zij het voldoende vinden om geïnformeerd te worden, zonder hun mening te kunnen delen, of dat zij niet betrokken willen worden bij de plannen.

In welke mate wilt u betrokken worden bij een plan voor een zonneveld in uw buurt / hier van profiteren? Basis = iedereen

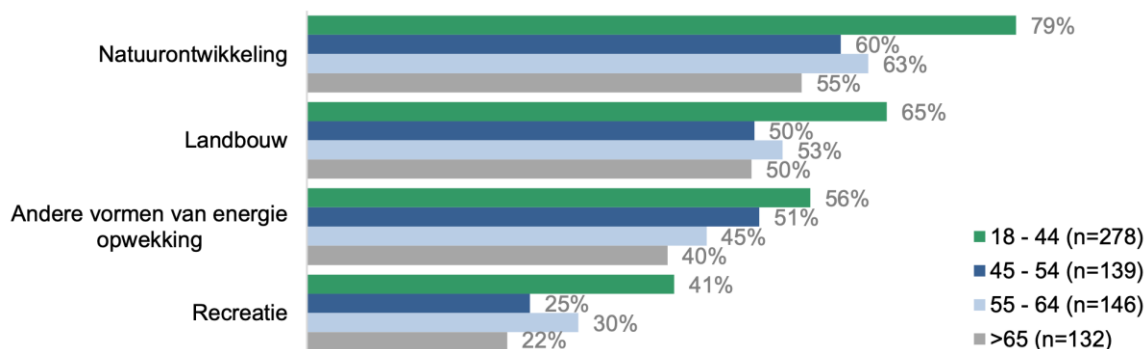

Jongere inwoners hebben minder moeite met de zichtbare aanwezigheid van zonnenvelden dan oudere inwoners. Naarmate de leeftijd toeneemt, geven Houtenaren vaker de voorkeur aan een zonneveld dat is omgeven door groen en dat niet zichtbaar is als je het passeert. Jongere inwoners hebben vaker een voorkeur voor een zonneveld waarbij ook andere dingen te zien zijn dan de zonnepanelen. Zij vinden ook vaker dat de zonnenvelden gecombineerd kunnen worden met andere functies.

Wat vindt u belangrijk voor hoe een zonneveld eruit komt te zien? Wat heeft uw voorkeur? Basis = iedereen, maximaal 2 antwoorden

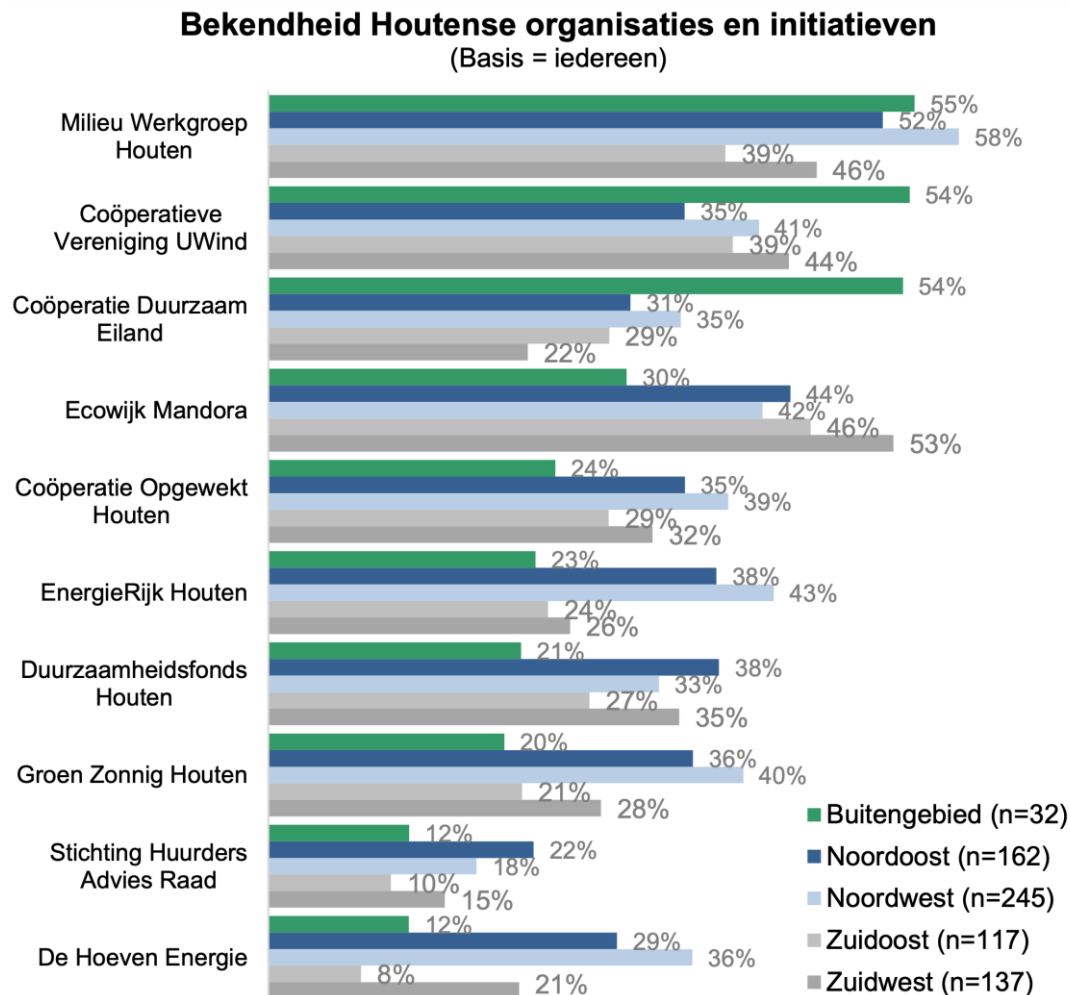

Welke functies lenen zich om te combineren met een zonneveld? % (zeer) geschikt, basis = iedereen

5.2 Verschillen tussen wijken

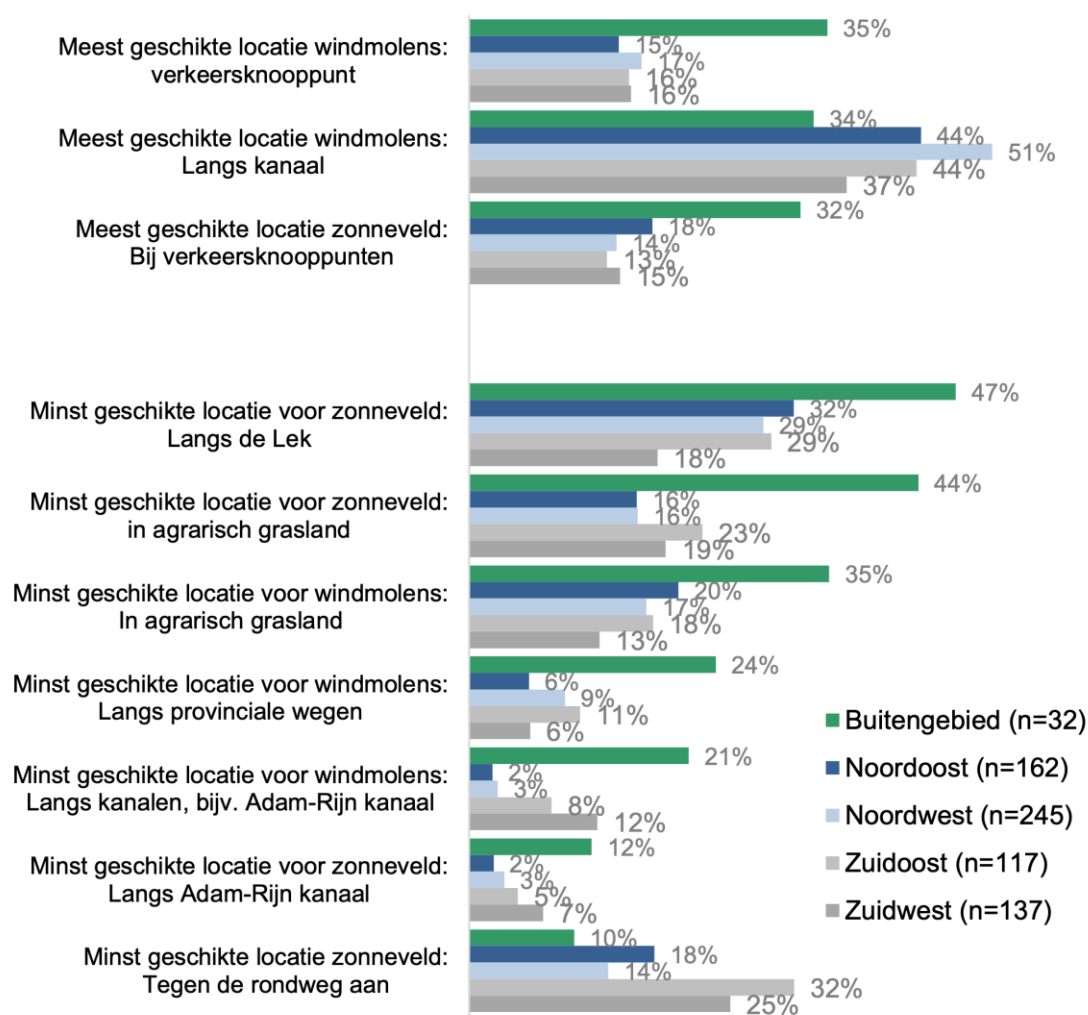
De bekendheid van de verschillende organisaties die in Houten kunnen helpen met besparen en opwekken van duurzame energie verschilt tussen de wijken. De bekendheid is vaak het hoogst in de wijken waar de organisatie (het meest) actief is. Zo is de Coöperatie Duurzaam Eiland (gericht op Eiland van Schalkwijk) het best bekend in het buitengebied, de Hoeven Energie in Noord-West en Ecowijk Mandora in Zuid-West.

De meeste Houtenaren hebben liever geen windmolens of zonnevelden in hun directe woonomgeving. De mening over wat de meest of minst geschikte plekken zijn om deze te realiseren, verschillen dan ook enigszins tussen de wijken. Bewoners van het buitengebied vinden verkeersknooppunten vaker een geschikte locatie, terwijl zij agrarisch grasland, plekken langs provinciale wegen of langs de Lek of het Amsterdam-Rijn kanaal minder geschikte locaties vinden.

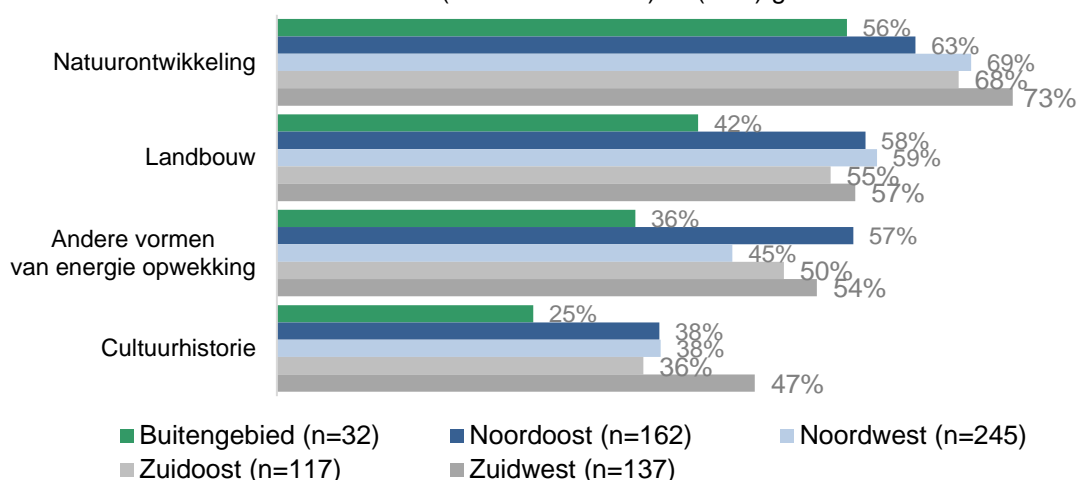
Houtenaren uit Noord-West noemen het Amsterdam-Rijnkanaal juist vaker wel als geschikte locatie. Inwoners van Zuid-Oost en Zuid-West vinden locatie langs de rondweg minder geschikt dan andere inwoners.

Meest / minst geschikte locaties voor windmolens en zonnevelden (Basis = iedereen)

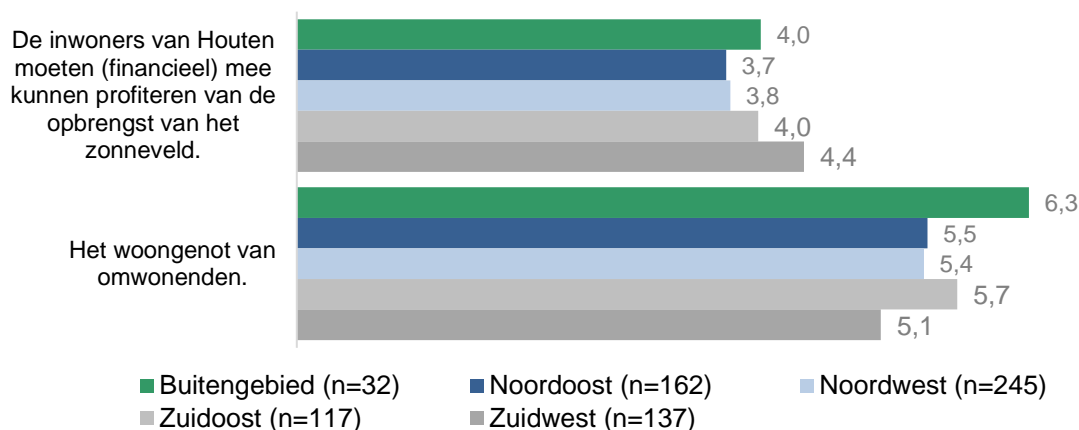
Bewoners van het buitengebied hebben niet alleen andere ideeën over de meest geschikte locaties, ze zien ook minder geschikte functies om te combineren met een zonneveld. Zij zijn minder vaak van mening dat natuurontwikkeling, landbouw, andere vormen van energieopwekking en cultuurhistorie goed te combineren zijn met een zonneveld.

Welke functies lenen zich om te combineren met een zonneveld? (Basis = iedereen) % (heel) geschikt

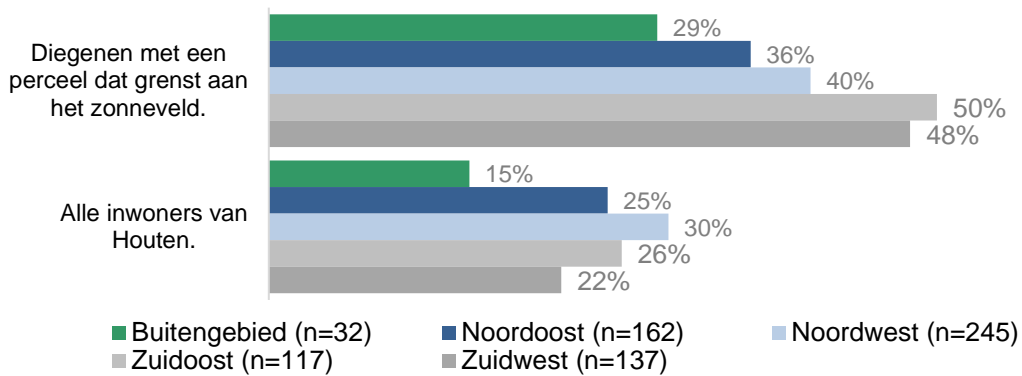
Bewoners van het buitengebied vinden het woongenot van omwonenden een nog belangrijkere eis bij vergunningsaanvragen voor een zonneveld dan andere Houtenaren. Inwoners van Zuid-West hechten meer waarde dan andere inwoners aan de mogelijkheid voor inwoners om (financieel) mee te kunnen profiteren van de opbrengst van het zonneveld.

Belangrijke eis bij vergunningsaanvraag zonneveld (Basis = iedereen) Hoe hoger de score, hoe belangrijker

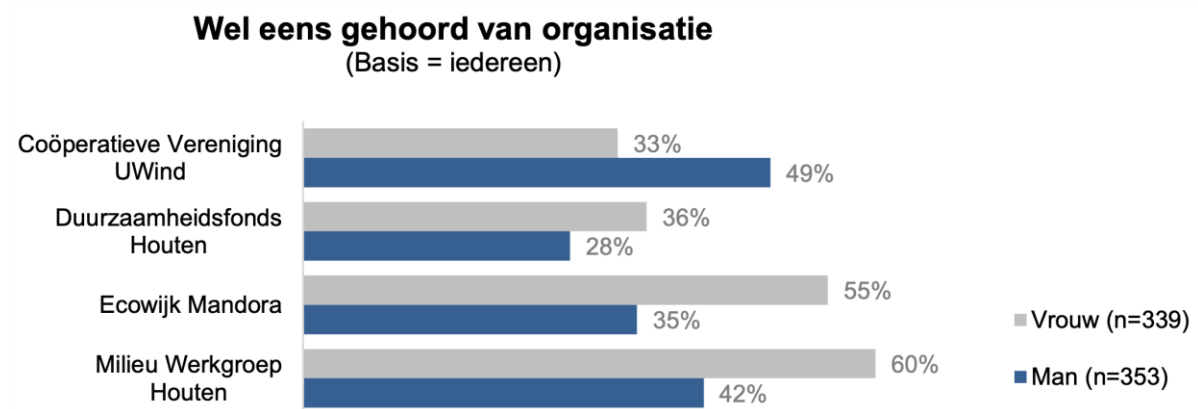
Wanneer er plannen zijn voor een nieuw zonneveld vinden inwoners van het buitengebied het minder nodig of gewenst dat alle inwoners van Houten daarover kunnen meepraten. Inwoners van Zuidoost en Zuidwest vinden het het meest belangrijk dat degenen wiens perceel grenst aan het zonneveld kunnen meepraten.

Wie moet meepraten over nieuwe plannen voor een zonneveld? (Basis = iedereen)

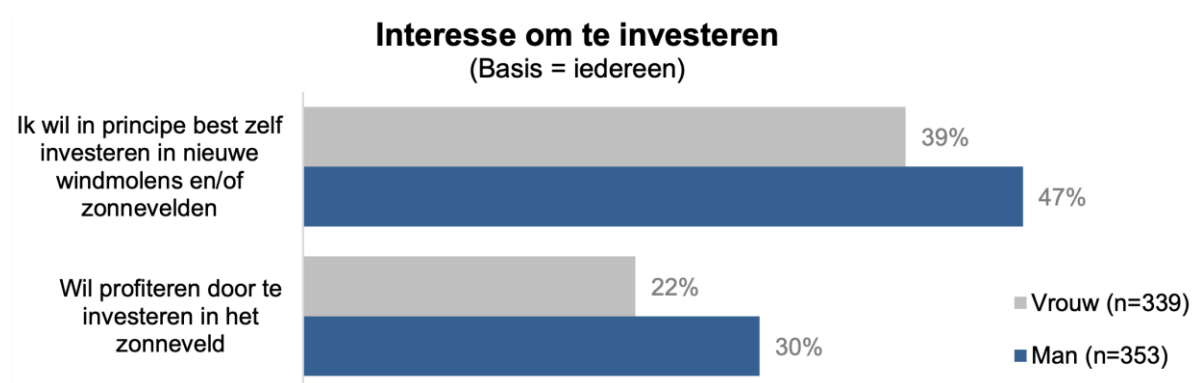

5.1. Verschillen tussen mannen en vrouwen

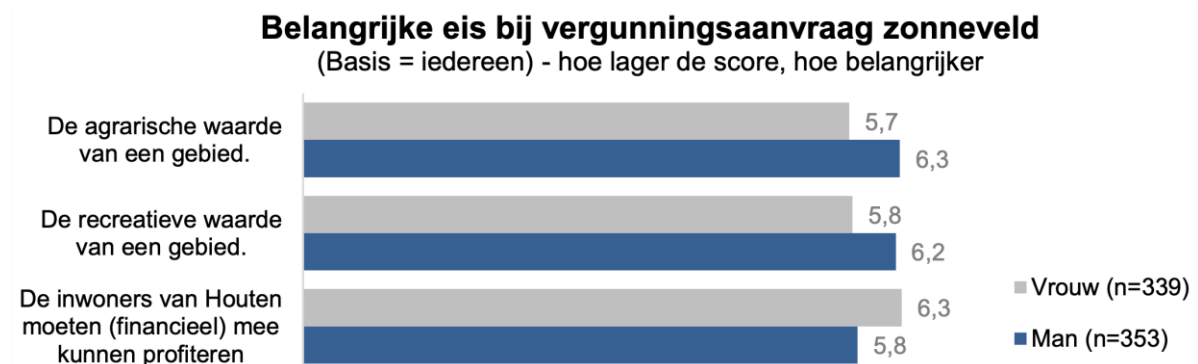
De bekendheid van de organisaties die in Houten kunnen helpen met besparen en opwekken van duurzame energie verschillen iets tussen mannen en vrouwen. Vrouwen hebben vaker gehoord van Duurzaamheidsfonds Houten, Ecowijk Mandora of Milieu Werkgroep Houten, terwijl mannen vaker bekend zijn met Coöperatieve Vereniging UWind.

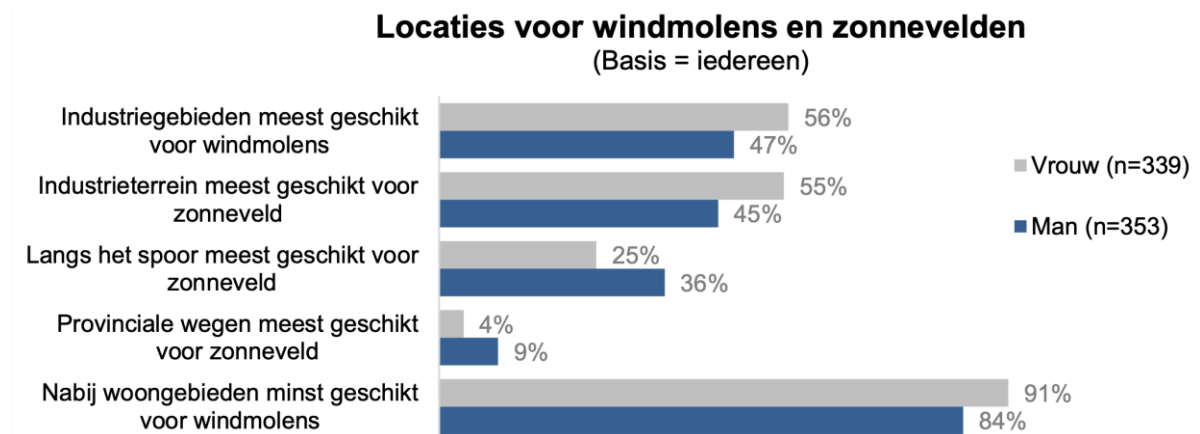
Mannen hebben wat meer interesse dan vrouwen om zelf te investeren in wind- of zonne-energie.

Bij de aanvraag voor een zonneveld vinden mannen het dan ook iets belangrijker dan vrouwen dat inwoners (financieel) mee kunnen profiteren. Vrouwen vinden de agrarische en recreatieve waarde van een gebied belangrijker eisen dan mannen.

Vrouwen vinden woongebieden nog minder geschikte plaatsen om windmolens te plaatsen dan mannen en kiezen liever voor industrieterreinen, terwijl mannen locaties langs spoor of provinciale wegen relatief wat geschikter vinden voor zonnevelden.

Bijlage 1 – Processtatistieken

Voor het onderzoek zijn alle 1.438 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. In de periode van 11 tot en met 29 juni 2020 hebben in totaal 695 panelleden deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent een respons van 48%.

De resultaten zijn gewogen naar leeftijd, wijk en geslacht, zodat deze representatief zijn voor de gehele Houtense bevolking. De rapportage is op totaalniveau. Daarnaast is gekeken naar verschillen tussen groepen bewoners op basis van leeftijd, geslacht en wijk.

	Burgerpanel
Uitnodigingen verstuurd	1.438
Enquêtes voltooid	695 (48%)
Gemiddelde invultijd	16 min.
Betrouwbaarheidsinterval	95%
Maximale foutmarge	4%

Bijlage 2 – Respondentenprofiel

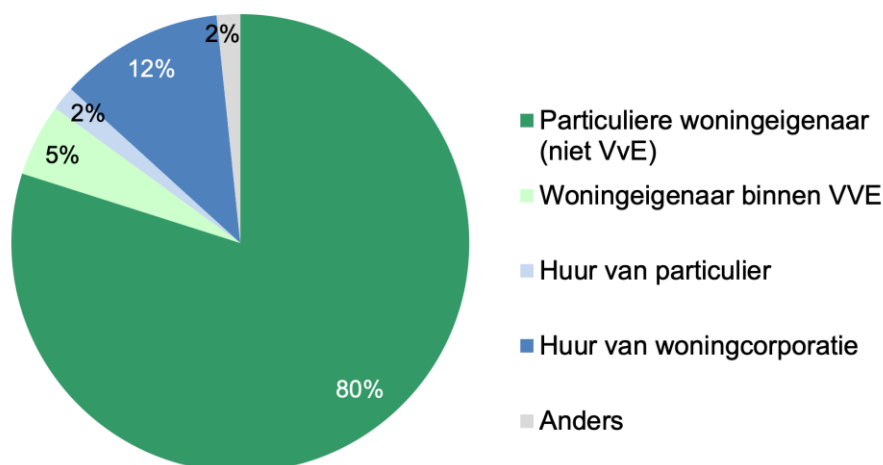
De resultaten zijn met weegfactoren gecorrigeerd. Hiermee houden we rekening met de werkelijke verhouding naar geslacht, leeftijdscategorie en wijk binnen de totale Houtense bevolking. Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de ongewogen als gewogen verhoudingen.

Profiel respondenten (n=695)		Ongewogen percentage	Gewogen percentage
Geslacht	Man	55%	49%
	Vrouw	45%	51%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Leeftijd	Jonger dan 44 jaar	22%	40%
	45 t/m 54 jaar	23%	20%
	55 t/m 64 jaar	29%	21%
	65 jaar en ouder	25%	19%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Wijk	Buitengebied	5%	8%
	Noord-Oost	23%	22%
	Noord-West	35%	30%
	Zuid-Oost	17%	19%
	Zuid-West	20%	21%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

In het onderzoek zijn ook enkele andere kenmerken van de deelnemers uitgevraagd. De meeste ondervraagden (85%) zijn zelf eigenaar van hun woning. Een klein deel van hen (5%) heeft daarbij te maken met een VVE. Eén op de zeven deelnemers huurt een woning, in de meeste gevallen is dat via een woningcorporatie.

Bent u de eigenaar van uw woning of huurt u deze?

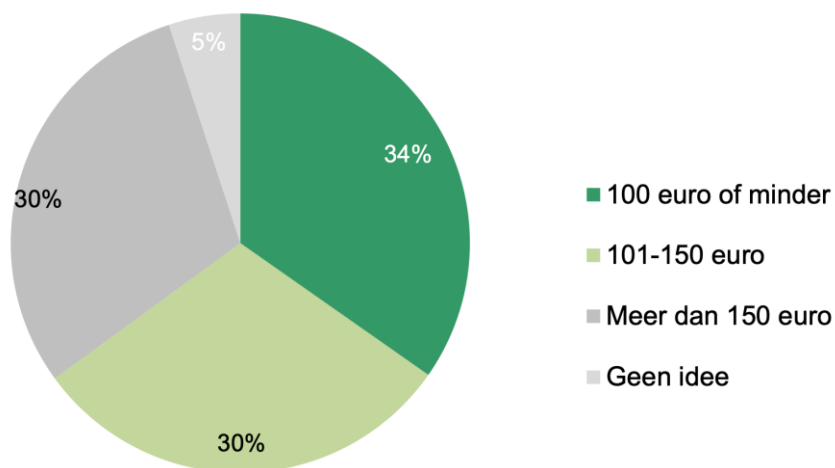
Basis = Iedereen (n=695)

Eén op de drie Houtenaren heeft een lage energierekening en betaalt minder dan 100 euro per maand aan energie. Drie op de tien inwoners betalen gemiddeld 101-150 euro per maand en een even grote groep heeft een bovengemiddeld hoge rekening en betaalt meer dan 150 euro per maand.

Hoeveel betaalt u maandelijks voor uw energierekening?

(gas en elektra samen). Basis = Iedereen (n=695)

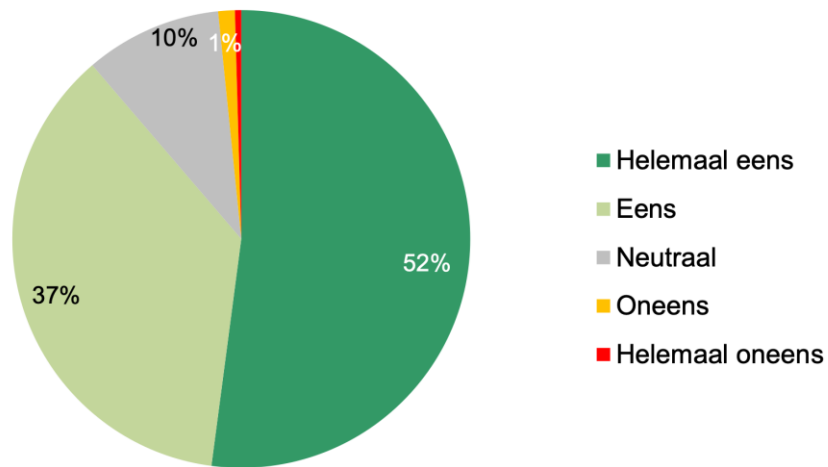

Huurders hebben vaker een lage energierekening (46% versus 33% van de koopwoningen) terwijl eigenaren van een koopwoning juist vaker een hoge rekening hebben (34% van hen betaalt meer dan 150 euro per maand versus 15% van de huurders).

Vrijwel alle inwoners van Houten proberen hun energieverbruik te beperken. Slechts één op de tien houdt zich hier niet mee bezig. De helft van de inwoners herkent zich zelf heel goed in dit beeld.

Ik probeer mijn energieverbruik te beperken

Basis = Iedereen (n=695)

Eigenaren van een koopwoning herkennen zich hier nog iets beter in dan huurders (56% versus 36% helemaal eens). Inwoners die het helemaal eens zijn met deze uitspraak slagen er vaker in een lagere energierekening te hebben (minder dan 150 euro) dan inwoners die het iets minder eens of zelfs oneens zijn (37% versus 19%).

Bijlage 3 – Vragenlijst duurzame energie

Als gemeente zijn we bezig met de zogenaamde energietransitie. Dit betekent dat we meer duurzame energie moeten opwekken, minder energie moeten gaan gebruiken en uiteindelijk van het aardgas af gaan. Deze vragenlijst gaat over de productie van meer duurzame energie in de regio Utrecht en in Houten. We willen graag uw mening hierover weten. Dat helpt ons bij het ontwikkelen van (nieuw) beleid, zoals de Regionale Energie Strategie (RES) en het beleid rondom zonnevelden.

Organisaties

1. **Houten kent veel (vrijwilligers)organisaties die Houtenaren helpen met het besparen en duurzaam opwekken van energie. Welke van deze organisaties kent u?**

(Random voorgelegd)

Schaal van 1 tot 5

- 1: ken ik niet
- 2: wel eens van gehoord
- 3: ken ik een beetje
- 4: ken ik goed
- 5: ik ben er zelf bij betrokken/werkzaam/vrijwilliger

1. Impact Houten
2. Coöperatie Duurzaam Eiland. Voorheen: Energiek en Opgewekt Eiland van Schalkwijk
3. Coöperatie Opgewekt Houten
4. Coöperatieve Vereniging UWind
5. De Hoeven Energie
6. Duurzaamheidsfonds Houten
7. Ecowijk Mandora
8. EnergieRijk Houten
9. Energietafel
10. Groen Zonnig Houten
11. Milieu Werkgroep Houten
12. Stichting Huurders Advies Raad

Duurzame energie in de regio

Binnen de regio maken we een Regionale Energie Strategie (RES). Die gaat over waar en hoe we in de regio meer duurzame energie gaan opwekken met windmolens en zonnevelden. Deze samenwerking bestaat uit 16 Utrechtse gemeenten ([RES regio U16](#)). Onder zonnevelden verstaan wij grote opstellingen met zonnepanelen (groter dan 1 hectare).

Wij stellen u in dit kader een aantal vragen.

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

2. Ik vind dat Houten bij nieuwbouw en transformatie (bijvoorbeeld ombouwen van kantoren naar woningen) moet verplichten om de daken vol te leggen met zonnepanelen.

- Helemaal eens
- eens
- Neutraal
- Oneens
- Helemaal oneens

3. In welke mate bent u het eens met het uitgangspunt 'zonnepanelen eerst op alle geschikte daken leggen en dan pas in een veld' als dat betekent dat eigenaren van een woning of ander pand verplicht zonnepanelen op hun dak moeten leggen?'

- Helemaal eens
- eens
- Neutraal
- Oneens
- Helemaal oneens

4. Kunt u uw antwoord toelichten:

- Weet niet/ geen mening

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

5. Ik wil in principe best zelf investeren in nieuwe windmolens en/of zonnevelden.

- Helemaal eens
- eens
- Neutraal
- Oneens
- Helemaal oneens

6. Er zijn extra windmolens en zonnevelden nodig in de regio. Hoe gaan we die over de regio verspreiden? Welke optie heeft uw voorkeur:

- Elke gemeente in de regio U16 moet zelf een deel van de benodigde extra windmolens en/of zonnevelden voor haar rekening nemen. Er komen dus in elke gemeente zonnevelden en/of windmolens.
- We moeten alle windmolens en zonnevelden in de regio U16 concentreren op een paar plaatsen. De meest geschikte plekken in de regio worden ingezet voor zonnevelden en/of windmolens, ongeacht de gemeentegrenzen.
- Geen mening / geen voorkeur

7. Eén windmolen van 150 meter hoog (zo hoog zijn de windmolens van Windpark Houten) en een zonneveld van 7,5 hectare groot (dat is ongeveer 15 voetbalvelden) leveren ongeveer evenveel duurzame elektriciteit op. Als u moet kiezen welke van de twee bij u in de buurt zou worden gebouwd, welke heeft dan uw voorkeur?

- De windmolen
- Het zonneveld
- Geen voorkeur
- Weet niet/ geen mening

8. Er gaan meer windmolens komen in de regio. Welke van de onderstaande locaties vindt u het meest geschikt voor het plaatsen van windmolens? (Maximaal 3 antwoorden mogelijk)

- Langs de snelweg
- Langs het spoor
- Langs provinciale wegen
- Langs kanalen, bijvoorbeeld het Amsterdam-Rijn kanaal
- Langs rivieren, bijvoorbeeld de Lek
- In het bos
- In agrarisch grasland
- In ander agrarisch gebied
- Op industriegebieden en bedrijventerreinen
- Nabij woongebieden
- Bij verkeersknooppunten

9. Welke van de onderstaande locaties vindt u het minst geschikt voor het plaatsen van windmolens voor windenergie? (Maximaal 3 antwoorden mogelijk)

- Langs de snelweg
- Langs het spoor
- Langs provinciale wegen
- Langs kanalen, bijvoorbeeld Amsterdam-Rijn kanaal
- Langs rivieren, bijvoorbeeld de Lek
- In het bos
- In agrarisch grasland
- In ander agrarisch gebied
- Op industriegebieden en bedrijventerreinen
- Nabij woongebieden
- Bij verkeersknooppunten

Zonnevelden in Houten

De gemeente gaat nieuw beleid voor zonnevelden maken. Zonnevelden zijn grote opstellingen met zonnepanelen (groter dan 1 hectare). Wij stellen u hierna een aantal vragen over zonnevelden in Houten.

Voorbeeld zonneveld

10. Als er een plan is voor het ontwikkelen van een nieuw zonneveld in de gemeente Houten, wie moeten er dan meepraten over dat plan? (Maximaal 2 antwoorden)

- Diegenen met een perceel dat grenst aan het zonneveld.
- Iedereen die vanuit zijn/haar woning zicht kan hebben op het toekomstige zonneveld.
- Iedereen die binnen 100 meter van het zonneveld woont.
- Iedereen die binnen 200 meter van het zonneveld woont.
- Iedereen die binnen 500 meter van het zonneveld woont.
- Alle inwoners van de wijk(en) of buurt(en) waar het zonneveld aan grenst of in ligt.
- Alle inwoners van Houten.
- Anders, namelijk:

11. In welke mate wilt u betrokken worden bij een plan voor een zonneveld in uw buurt?

- Ik wil vanaf het begin betrokken worden en blijven en mijn mening kunnen geven wanneer ik dit belangrijk vind.
- Ik wil vanaf het begin betrokken worden en één of twee keer mijn mening kunnen geven.
- Ik wil betrokken worden op het moment dat er een concreet plan ligt en dan mijn mening kunnen geven.
- Ik wil geïnformeerd worden op het moment dat er een vergunning bij de gemeente wordt aangevraagd voor het zonneveld.
- Ik wil alleen geïnformeerd worden over de stand van zaken, bijvoorbeeld wanneer de aanleg begint. Ik hoef niet mijn mening te geven.
- Anders namelijk:
- Ik wil niet betrokken worden.

12. Op welke manier zou u het liefst willen dat een initiatiefnemer van een zonneveld in uw buurt u voor de eerste keer benadert?

- Ik wil contact door middel van een persoonlijk gesprek.
- Ik wil geïnformeerd worden door middel van een brief.
- Ik wil geïnformeerd worden door middel van een informatiefolder.
- Ik wil een (persoonlijke) uitnodiging ontvangen voor een informatieavond of informatiemarkt over het plan.
- Anders, namelijk: ...
- Ik wil niet benaderd worden door de initiatiefnemer.

13. Wat zou u willen dat een initiatiefnemer voor een zonneveld in uw buurt en de gemeente doen met de door u en andere inwoners gemaakte op- of aanmerkingen op het plan? Waar zou u tevreden mee zijn?

- Het plan wordt naar aanleiding van verzamelde opmerkingen aangepast en vastgesteld. Het kan zijn dat niet alle op- of aanmerkingen zijn verwerkt. Waarom sommige opmerkingen wel en andere niet zijn verwerkt wordt verder niet toegelicht. Maar dat vind ik verder prima.
- Het plan wordt aan de hand van verzamelde opmerkingen aangepast en vastgesteld. Het kan zijn dat niet alle op- of aanmerkingen zijn verwerkt. Waarom sommige opmerkingen wel en andere niet zijn verwerkt wordt in een bijlage toegelicht.
- Het plan wordt naar aanleiding van gemaakte opmerkingen aangepast. Het kan zijn dat niet alle op- of aanmerkingen zijn verwerkt. Waarom sommige opmerkingen wel en andere niet zijn verwerkt wordt in een bijlage toegelicht. Inwoners mogen nog eenmaal reageren, waarna er laatste aanpassingen kunnen plaatsvinden.
- Er wordt een informatieavond georganiseerd waar de initiatiefnemer ingaat op de opmerkingen op het plan. Waarom sommige opmerkingen wel en andere niet zijn verwerkt. Eventueel wordt het plan daarna alsnog op enkele punten aangepast naar aanleiding van de avond.
- Anders, namelijk: ...
- Ik wil niet betrokken worden of meedenken.

Bij duurzame energieprojecten gaat het tegenwoordig vaak over 'lokaal eigenaarschap'. Dit betekent dat bewoners van een gebied rond een zonneveld (of windmolen) de kans krijgen te profiteren van het project. Dat kan op verschillende manieren. De volgende vraag gaat daarover.

14. Als er bij mij in de buurt een zonneveld komt, zou ik daarvan het liefst willen profiteren op de volgende manier:

- Zelf van te voren investeren in het zonneveld, bijvoorbeeld door één of meerdere zonnepanelen van het zonneveld te kopen en daar de stroom van geleverd krijgen. Dit betekent wel dat u in één keer het gewenste bedrag op tafel moet leggen en dit terugverdient in de vorm van "gratis" stroom en een voordeel op de energiebelasting. Uw rendement is relatief wat hoger. Het risico is relatief laag.
- Het leasen van zonnepanelen. Hiervoor betaalt u maandelijks een bedrag waarvoor u stroom of een deel van de opbrengst terug krijgt. Het rendement valt wat lager uit omdat het geld van de investering in eerste instantie door een andere partij wordt ingebracht. Het risico is relatief laag.
- U neemt rechtstreeks stroom af van het zonneveld in uw omgeving voor een vergelijkbaar tarief als bij een commerciële energieleverancier. Hiermee steunt u het opwekken van lokale duurzame energie. U hoeft zelf niet te investeren.
- Via een gebiedsfonds. Een bepaald percentage van de winst van het zonneveld wordt dan in een gebiedsfonds gestopt. De inwoners in de omgeving van het zonneveld besluiten met elkaar voor welke verbetering van de woon/leefomgeving het geld wordt ingezet, bijvoorbeeld het aanleggen van een wandelpad of natuurtuin. U hoeft zelf niet te investeren.
- Anders, namelijk:
- Ik wil niet meedoen

15. Wat vindt u belangrijk voor hoe een zonneveld eruit komt te zien? Wat heeft uw voorkeur?
(Maximaal 2 voorkeuren) (Random voorgelegd)

- De panelen zijn niet direct zichtbaar vanaf de weg (lager dan 1,50m). Lage beplanting kan hierbij helpen. U kunt over de panelen heen kijken.

- Het zonneveld is mooi ingepast in de omgeving. Bijvoorbeeld door gebruik van panelen die door hun kleur opgaan in de omgeving (waarbij ook beplanting rond de afzonderlijke panelen aan dit effect kunnen bijdragen) of door panelen te gebruiken die water suggereren. U kunt het zonneveld wel zien maar het algemene aanzicht van het veld past goed in de omgeving.

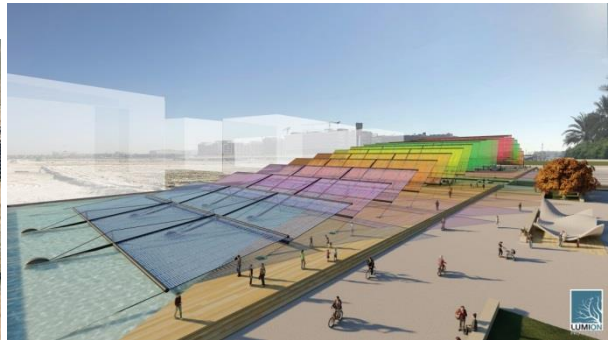
- U kijkt op groen (bijvoorbeeld een groene heg of wal of andere natuurlijke afscheiding) en het zonnenveld is dus niet te zien als u het passeert.

- Er zijn andere dingen te zien dan alleen de zonnepanelen, bijvoorbeeld: schapen, speeltoestellen of een (fiets)pad. U ziet niet alleen het zonnenveld, maar ook andere functies die passen bij het gebied.

- Het veld voegt iets nieuws toe aan het landschap. Bijvoorbeeld door middel van kunst. U ziet het zonneveld, maar het is zo vormgegeven dat het een unieke ervaring toevoegt.

- Anders, namelijk: ...

16. Er gaan meer zonnevelden komen in Houten en in de regio. Welke plekken vindt u daarvoor het meest geschikt? (Maximaal 3 antwoorden)

- Tegen de rondweg aan
- In de omgeving van kasteel Heemstede
- In de omgeving van de forten, bijvoorbeeld bij fort Honswijk
- Aan het Amsterdam-Rijn kanaal
- Nabij woongebieden
- Nabij een bedrijventerrein of industriegebied
- Op het water (bijvoorbeeld de Laagravense plas)
- Langs het spoor
- Langs de snelweg
- Langs de Lek
- Langs de provinciale wegen
- Bij verkeersknooppunten
- In agrarisch grasland
- Anders, namelijk....

17. Welke plekken in de regio vindt u het minst geschikt voor zonnevelden? (Maximaal 3 antwoorden)

- Tegen de rondweg aan
- In de omgeving van kasteel Heemstede
- In de omgeving van de forten, bijvoorbeeld bij fort Honswijk
- Aan het Amsterdam-Rijn kanaal
- Nabij woongebieden
- Nabij een bedrijventerrein of industriegebied
- Op het water (bijvoorbeeld de Laagravense plas)
- Langs het spoor
- Langs de snelweg
- Langs de Lek
- Langs de provinciale wegen
- Bij verkeersknooppunten
- In agrarisch grasland
- Anders, namelijk...

18. Een zonneveld kan gecombineerd worden met andere activiteiten of functies. Kunt u op een schaal van 1 tot 5 aangeven in welke mate functies geschikt zijn om te combineren met een zonneveld? (Vijfpuntschaal: 1= zeer ongeschikt t/m 5= zeer geschikt) (Random voorgelegd)

- **Natuurontwikkeling**; bijvoorbeeld het aanleggen van insectenhotels en bijvriendelijke beplanting.
- **Recreatie**; bijvoorbeeld het aanleggen van een skate- of wandelpad bij een zonneveld.
- **Landbouw**; bijvoorbeeld door de zonnepanelen wat hoger te plaatsen, waardoor de agrarische teelt door kan gaan onder de zonnepanelen of schapen onder de panelen kunnen lopen.
- **Educatie**; bijvoorbeeld door rondleidingen te geven door het zonneveld waarbij er aandacht is voor het belang van duurzame energie, hoe het zonneveld werkt, enz.
- **Cultuurhistorie**; bijvoorbeeld het zonneveld maakt een voorheen onder water gezet veld ter verdediging (een zogenaamd inundatieveld van bijvoorbeeld de Nieuwe Hollandse Waterlinie) weer zichtbaar door zonnepanelen te plaatsen die de suggestie van water oproepen. (Zie voorbeeld.)

Voorbeeld suggestie van water in geval van een historisch inundatieveld

- **Andere vormen van energie opwekking**; bijvoorbeeld een combinatie met windmolens.

19. Stel dat er verschillende eisen zijn waaraan een zonneveld moet voldoen bij een vergunningaanvraag. Welke van onderstaande eisen en waarden vindt u dan het belangrijkste en welke het onbelangrijkst? Wij vragen u de onderstaande 10 eisen/ waarden in belang te rangordenen. (Random voorgelegd)

Toelichting:

1= De belangrijkste eis/ waarde, deze krijgt de hoogste prioriteit ten opzichte van de andere eisen/ waarden.

10= De minst belangrijke eis/ waarde, deze krijgt de laagste prioriteit ten opzichte van de andere eisen/ waarden.

1. De inwoners van Houten moeten (financieel) mee kunnen profiteren van de opbrengst van het zonneveld.
2. Een zorgvuldige betrokkenheid van omwonenden bij de planvorming.
3. De natuurwaarde van een gebied.
4. De recreatieve waarde van een gebied.
5. De agrarische waarde van een gebied
6. De cultuurhistorische waarde van een gebied.
7. Het woongenot van omwonenden
8. Een zo hoog mogelijke productie van duurzame energie.
9. Zo min mogelijk zicht op het zonneveld.
10. Het zonneveld wordt zoveel mogelijk gecombineerd met andere functies.

Woning en energieverbruik

Ten slotte stellen wij u nog enkele vragen over uw woning en uw energieverbruik.

20. Bent u de eigenaar van uw woning of huurt u deze?

- Ben particuliere woningeigenaar (niet VvE)
- Ben woningeigenaar binnen een Vereniging van Eigenaren (VvE)
- Huur van een woningcorporatie
- Huur van een particuliere verhuurder
- Anders, namelijk:

21. Hoeveel betaalt u maandelijks voor uw energierekening (gas en elektra samen).

Als u dit niet precies weet, vragen wij u dit te schatten.

- 50 euro of minder
- 51 - 100 euro.
- 101 - 150 euro
- 151 - 200 euro
- 201 - 250 euro
- 251 - 300 euro
- Meer dan 300 euro
- Geen idee

22. In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

Ik probeer mijn energieverbruik te beperken (zoals thermostaat lager, minder lichten aan, huis goed isoleren, energiezuinige apparaten, plaatsen van zonnepanelen).

- Helemaal eens
- Eens
- Neutraal
- Oneens
- Helemaal oneens

23. Heeft u verder nog vragen, op- of aanmerkingen die u elders in deze enquête niet kwijt kon?

24. De resultaten van deze enquête worden op de website van de gemeente Houten geplaatst. Mag de gemeente u in de toekomst benaderen, als zij aanvullende vragen heeft of bewonersavonden organiseert over onderwerpen die in deze enquête stonden?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ja, de gemeente mag mij per e-mail benaderen over het thema zonnevelden.
- Ja, de gemeente mag mij per e-mail benaderen over het thema windmolens.
- Ja, de gemeente mag mij per e-mail benaderen over de Regionale Energie Strategie (RES), waarin wordt vastgelegd waar en hoe meer duurzame energie geproduceerd wordt in onze regio.
- Nee, geen interesse

LET WEL: Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt voor de door u opgegeven bovenstaande doel(en) en bijvoorbeeld niet gekoppeld aan de door u gegeven antwoorden.

Totta Research geeft dan het e-mailadres waarmee u staat ingeschreven bij het burgerpanel door aan de gemeente Houten. Zij kunnen u mogelijk benaderen voor de door u opgegeven onderwerpen. Uw mailadres wordt niet voor andere doeleinden gebruikt. Uw antwoorden blijven anoniem.

De gemeente verloot 10 herbruikbare katoenen fruit/broodzakjes onder de personen die zij mag benaderen.

Hartelijk dank voor het invullen!